

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033

Opinogóra Górna, 2025

Zamawiający:

Gmina Opinogóra Górna
ul. Zygmunta Krasińskiego 4
06-406 Opinogóra Górna

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Martyna Ciska
Analityk – Klaudia Kosińska

Spis treści

Wykaz skrótów	5
1. Wstęp.....	8
1.1. Regulacje prawne	8
1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu	8
Program ochrony środowiska uchwała rada gminy.....	8
2. Streszczenie.....	9
3. Efekty realizacji dotychczasowego programu	14
4. Charakterystyka gminy	20
4.1. Położenie administracyjne	20
4.2. Położenie geograficzne.....	21
4.3. Zagospodarowanie przestrzenne	22
4.4. Infrastruktura techniczna.....	22
4.4.1. Transport.....	22
4.4.1.1. Drogi	22
4.4.1.2. Drogi dla rowerów	24
4.4.1.3. Kolej i lotnictwo	24
4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło	24
4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną	24
4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz	25
5. Ocena stanu środowiska	25
5.1. Obszary przyszłej interwencji.....	25
5.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	25
5.1.1.1 Klimat.....	25
5.1.1.2 Jakość powietrza	27
5.1.1.3 Analiza SWOT	38
5.1.2. Zagrożenia hałasem	38
5.1.2.1 Analiza SWOT	45
5.1.3 Pola elektromagnetyczne	46
5.1.3.1 Analiza SWOT	49
5.1.4 Gospodarowanie wodami	50
5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy	50
5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych.....	50
5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe.....	53
5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych	53

5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	54
5.1.4.6. Zagrożenia mogące wpłynąć na jakość wód powierzchniowych i podziemnych	56
5.1.4.7. Zagrożenie suszą.....	57
5.1.4.8 Analiza SWOT	63
5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	63
5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa	63
5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna.....	64
5.1.5.3 Analiza SWOT	66
5.1.6 Zasoby geologiczne.....	66
5.1.6.1 Analiza SWOT	68
5.1.7 Gleby.....	68
5.1.7.1 Analiza SWOT	71
5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	71
5.1.8.1 Analiza SWOT	75
5.1.9 Zasoby przyrodnicze	76
5.1.9.1 Analiza SWOT	81
5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	82
5.1.10.1 Analiza SWOT	82
5.2 Zagadnienia horyzontalne	83
5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu	83
5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	85
5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	86
5.2.4 Monitoring środowiska	87
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	88
6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	88
6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem	94
6.3 Instrumenty realizacji programu	98
7. System realizacji programu ochrony środowiska	99
7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie	99
7.2 Monitoring programu ochrony środowiska	99
8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	101
Spis tabel i rysunków.....	122

Wykaz skrótów

AOT40 – suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a wartością $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$

As – arsen

B(a)P – benzo(a)piren

BZT5 – biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

C₆H₆ – Benzen

Cd – Kadm

ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

dam³ – Dekametry sześciennie

Dz. U. – Dziennik Ustaw

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

Hz - Herz

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

kWh – kilowatogodziny

L_{DWN} – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

L_N – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór dnia w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00)

M.P. – Monitor Polski

Mg – Megagram

mpzp – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

MW – megawat

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

NO_x – Tlenki azotu

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PM – (z ang. Particulate Matter) pył zawieszony

PM₁₀ – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie przekracza 10 mikrometrów

PM_{2,5} – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie jest większa niż 2,5 mikrometra

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

PSH - Państwowa Służba Hydrogeologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

SDRR – średni dobowy ruch roczny

SO₂ – Dwutlenek siarki

SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

SWOT – metoda analizy, której nazwa została utworzona z pierwszych liter wyrazów:
S – strengths (silne strony, atuty), W – weaknesses (słabe strony), O – opportunities (szanse),
T – threats (zagrożenia)

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. Wstęp

1.1. Regulacje prawne

Programy ochrony środowiska są jednym z narzędzi prowadzenia polityki środowiska. Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.) polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska przez organ wykonawczy gminy wynika z art. 17 ust 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Ministerstwa Środowiska. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Zaplanowane działania są niezbędne do poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców oraz przyczynią się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu

Projekt gminnego programu ochrony środowiska podlega zaopiniowaniu przez właściwy zarząd powiatu. Ponadto organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska uchwała rada gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

W trakcie prac nad przedmiotowym Programem:

- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,

- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

2. Streszczenie

Niniejszy Program Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą m.in. położenie oraz dostęp do infrastruktury technicznej,
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym.

Gmina wiejska Opinogóra Górna położona jest w województwie mazowieckim, w północno-wschodniej części powiatu ciechanowskiego, po wschodniej części Ciechanowa oraz w odległości około 100 km na północ od Warszawy. Na terenie gminy Opinogóra Górna roku liczba ludności zameldowanych na pobyt stały na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 5 855 osób.

Układ komunikacyjny jest kluczowym elementem struktury przestrzennej gminy, odgrywając rolę szkieletu jej organizacji. Gęstość, stan techniczny oraz wzajemne powiązania sieci komunikacyjnej mają istotny wpływ na możliwości rozwojowe danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Opinogóra Górna obejmuje:

- drogę krajową nr 60 relacji Kutno-Płock-Ciechanów-Ostrów Mazowiecka,
- drogę wojewódzką nr 617 relacji Przasnysz – Ciechanów.
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Długość dróg gminnych na terenie gminy Opinogóra Górna wynosi 103,70 km w tym znajdują się drogi asfaltowe – 79,90 km, żwirowe – 20,10 km oraz brukowane – 3,70 km¹.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Stan jakości powietrza w województwie mazowieckim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń, prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

Województwo mazowieckie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Opinogóra Górna należy do strefy mazowieckiej.

Gmina Opinogóra Górna w 2024 roku znalazła się w obszarze przekroczeń standardów imisyjnych poziomu celu długoterminowego ozonu – klasa D2 (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Na terenie gminy Opinogóra Górna GIOŚ nie prowadził żadnych pomiarów hałasu w ramach PMŚ.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu PEM, który dla częstotliwości objętych monitoringiem, tj. 80 MHz-40 GHz, wynosi 28 V/m. Wartość wskaźnika WME nie przekroczyła wartości 1. W związku z tym dopuszczalne poziomy PEM w obszarze pomiarowym uznaje się za dotrzymane.

Zgodnie z IIaPGW na terenie gminy Opinogóra Górna występują zlewnie następujących JCWP:

- RW2000112658899 – Węgierka,
- RW2000102659639 – Pełta do Dopływu z Chełch,
- RW200010268891 – Sona do Dopływu spod Kraszewa,
- RW200011268699 – Łydynia od Pławnicy do ujścia.

¹ Urząd Gminy w Opinogórze Górnej

Badania JCWP w ostatnich latach wykazały ogólny zły stan wód powierzchniowych na obszarze gminy Opinogóra Górna.

Na terenie gminy Opinogóra Górna są zlokalizowane 4 punkty pomiarowe sieci krajowej monitoringu jakości wód podziemnych, w których na podstawie badań przeprowadzonych w 2022 roku stwierdzono II lub III klasę jakości oznaczającą dobry stan chemiczny wód podziemnych.

Na terenie gminy Opinogóra Górna nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. W związku z tym, ogrzewanie budynków na tym terenie odbywa się za pomocą indywidualnych kotłowni spalających najczęściej węgiel, w mniejszym stopniu gaz².

Za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy Opinogóra Górna odpowiedzialne jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Ciechanowie³.

Na terenie gminy Opinogóra Górna przy ul. C. K. Norwida 5 na terenie oczyszczalni ścieków funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)⁴.

Na przestrzeni lat 2022-2024 łączna masa odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy Opinogóra Górna wzrosła o 198,5900 Mg, tj. 14,07%, co świadczy o większej produkcji odpadów.

Gmina Opinogóra Górna w latach 2022-2024 osiągnęła obowiązkowe poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. W 2024 roku poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wyniósł 46,31%.

W przypadku poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania gmina Opinogóra Górna w 2022 roku osiągnęła poziom 14,81%, w 2023 roku 15,05%, a w 2024 roku 15,18%, zatem nie przekroczyła poziomu ograniczania masy odpadów wynikającego z rozporządzenia, który wynosi 35,00%⁵.

Na terenie gminy Opinogóra Górna znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu: Krośnicko-Kosmowski,
- 3 pomniki przyrody.

² Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2016-2031, 2023 rok

³ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2024 Gmina Opinogóra Górna

⁴ Jw.

⁵ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2022-2024 Gmina Opinogóra Górna

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na obszarze gminy Opinogóra Górna nie funkcjonują takie zakłady.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabeli. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także zadania jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy Opinogóra Górna.

Gmina Opinogóra Górna planuje realizację kompleksowych działań w obszarze ochrony klimatu i poprawy jakości powietrza. Przedsięwzięcia te będą ukierunkowane na ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz zwiększenie efektywności energetycznej. W ramach planowanych działań gmina zamierza przeprowadzić wymianę lub modernizację systemów grzewczych, co przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych i pyłów do atmosfery. Równolegle planowana jest modernizacja, rozbudowa oraz konserwacja oświetlenia ulicznego, dzięki czemu zmniejszy się zużycie energii elektrycznej poprzez zastosowanie nowoczesnych, energooszczędnych technologii. Ważnym elementem przedsięwzięcia będzie także termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, prowadząca do ograniczenia strat ciepła i zmniejszenia kosztów eksploatacyjnych. Dodatkowo gmina przewiduje montaż instalacji odnawialnych źródeł energii, które umożliwią częściowe uniezależnienie się od konwencjonalnych źródeł wytwarzania energii oraz przyczynią się do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla. Planowane działania są ze sobą ściśle powiązane i tworzą spójną strategię ograniczania niskiej emisji, poprawy jakości powietrza oraz racjonalnego gospodarowania energią.

Przebudowa dróg znacząco przyczyni się do poprawy komfortu akustycznego mieszkańców. Nowa nawierzchnia zmniejszy hałas generowany przez nierówności i uszkodzenia dróg, a płynniejszy ruch ograniczy dźwięki związane z częstym hamowaniem i przyspieszaniem pojazdów.

Na terenie gminy Opinogóra Górna nie występuje zagrożenie i ryzyko powodziowe. Jednak gdyby Gmina była narażona na powódzie – w dokumentach planistycznych uwzględniane będą mapy ryzyka powodziowego, mapy zagrożenia powodziowego oraz obszary narażone na podtopienia. Takie podejście pozwoli lepiej dostosować kierunki zagospodarowania przestrzennego do warunków hydrologicznych, a tym samym zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców i ograniczyć potencjalne straty związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi.

Gmina Opinogóra Górna planuje realizację inwestycji w zakresie ochrony wód oraz rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, które przyczynią się do poprawy gospodarki wodno-ściekowej i podniesienia jakości życia mieszkańców. W ramach planowanych działań przewiduje się budowę kanalizacji sanitarnej, co pozwoli na skuteczne odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, a tym samym ograniczy ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych. Równolegle gmina zamierza zrealizować budowę, rozbudowę oraz modernizację sieci wodociągowej, co umożliwi zapewnienie mieszkańcom stabilnych dostaw wody o wysokiej jakości oraz zwiększy niezawodność systemu zaopatrzenia w wodę. Działania te będą uzupełnione o kontrolę nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych, w celu zapewnienia zgodności z przepisami ochrony środowiska i ograniczenia nielegalnych zrzutów ścieków. Ważnym elementem przedsięwzięcia była modernizacja stacji uzdatniania wody w m. Trętowo-Pełzy Planowa jest modernizacja oczyszczalni ścieków w m. Opinogóra Górna, co pozwoli na zwiększenie efektywności technologicznej tych obiektów i dostosowanie ich do aktualnych wymagań środowiskowych. Planowane inwestycje przyczynią się do poprawy jakości wód, ochrony zasobów naturalnych oraz stworzenia warunków dla zrównoważonego rozwoju gminy.

Gmina Opinogóra Górna realizuje działania ukierunkowane na poprawę gospodarki odpadami. Przedsięwzięcia te obejmują przede wszystkim odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, co pozwala na zapewnienie właściwego ich przetwarzania i ograniczenie ilości odpadów trafiających na składowiska. Ważnym elementem planowanych działań jest także usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, co ma kluczowe znaczenie dla ochrony zdrowia mieszkańców poprzez eliminację ryzyka narażenia na szkodliwe włókna azbestowe. W przypadku wystąpienia dzikich wysypisk, Gmina będzie je na bieżąco likwidowała, co przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni publicznej oraz ograniczenia degradacji środowiska przyrodniczego. W planach jest również rozbudowa i doposażenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), co umożliwi mieszkańcom prawidłową segregację i przekazywanie odpadów problemowych do dalszego przetworzenia. Istotnym uzupełnieniem działań inwestycyjnych będą inicjatywy o charakterze edukacyjnym, mające na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami. Realizacja tych przedsięwzięć przyczyni się do ograniczenia negatywnego wpływu odpadów na środowisko, poprawy stanu czystości przestrzeni publicznej oraz budowy postaw proekologicznych wśród lokalnej społeczności.

Realizacja działań na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych w Gminie Opinogóra Górna będzie obejmować nasadzenia roślinności. Podejmowane działania pozwolą na zwiększenie

powierzchni terenów biologicznie czynnych, co przyczyni się do poprawy jakości powietrza oraz zwiększenia retencji wód opadowych.

Wsparcie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Gminie Opinogóra Górna, między innymi poprzez zakup nowoczesnego sprzętu i wyposażenia, przyczyni się do zwiększenia ich skuteczności w zapobieganiu oraz reagowaniu na różnego rodzaju zagrożenia i sytuacje kryzysowe. Inwestycje te umożliwią szybsze i bardziej efektywne prowadzenie działań ratowniczo-gaśniczych, ograniczając potencjalne skutki poważnych awarii, klęsk żywiołowych czy zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu mieszkańców.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów. Organ wykonawczy Gminy Opinogóra Górna odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie Radzie Gminy raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu działań zdefiniowanych i zaleconych w programie.

3. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Na terenie gminy Opinogóra Górna obowiązywał „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” przyjęty uchwałą nr XLVI/311/2022 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 14 grudnia 2022 r.

Gmina Opinogóra Górna w 2024 roku realizowała szereg działań w związku z ochroną środowiska, należały do nich:

- inwestycje drogowe,
- modernizacje świetlic wiejskich w Kobylinie, Czernicach, Opinogórze Górnej i Dzboniu,
- modernizacja budynku strażnicy OSP we Władysławowie,
- termomodernizacja budynku poczty i po banku w Opinogórze Górnej,
- wymiana oświetlenia ulicznego,
- montaż solarnego oświetlenia ulicznego,
- budowa sieci wodociągowej,
- przebudowa stawów w Woli Wierzbowskiej i Czernicach,
- zakup lekkiego samochodu pożarniczo-gaśniczego dla OSP Sosnowo⁶.

W tabeli poniżej przedstawiono zaplanowane zadania inwestycyjne w ramach Programu oraz stopień ich realizacji, określony na podstawie raportu z wykonania „Programu Ochrony

⁶ Raport o stanie gminy Opinogóra Górna za rok 2024

Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”, obejmującego dane za lata 2022–2023.

Tabela 1. Zadania inwestycyjne zaplanowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 w latach 2022-2023

Cel	Podjęte zadania	Realizacja
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Wymiana/modernizacja systemów grzewczych	<u>W 2022 roku zrealizowano:</u> - wymianę systemów grzewczych w budynku świetlicy w m. Zygmuntowo – piec + instalacja c.o. - wymianę systemów grzewczych w 51 budynkach mieszkalnych. W ramach zadania zostało zamontowanych 36 kotłów gazowych, 14 kotłów na pellet, 1 kocioł zgazowujący drewno. <u>W 2023 roku zrealizowano:</u> - wymianę systemów grzewczych w budynku Ośrodka zdrowia w m. Opinogóra Górna– piec + instalacja c.o.
	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego	<u>W 2022 roku zrealizowano:</u> - rozbudowę oświetlenia ulicznego o 29 szt. lamp solarnych LED. Lampy zostały zamontowane w następujących lokalizacjach: Kąty - 4 szt., Pomorze - 4 szt., Zygmuntowo - 4 szt., Pajewo-Króle - 4 szt., Chrzanówek - 3 szt., Janowięta - 1 szt., Władysławowo - 8 szt., Elżbiecin - 1 szt. <u>W 2023 roku zrealizowano:</u> - rozbudowę oświetlenia ulicznego o 36 szt. lamp solarnych LED w miejscowościach: Janowięta, Wilkowo, Opinogóra-Kolonia, Łęki, Przytoka, Wólka Łanięcka, Patory i Pokojewo.
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	<u>W 2022 roku zrealizowano:</u> - termomodernizację obiektów użyteczności publicznej: budynek świetlicy w m. Zygmuntowo, budynek świetlicy w m. Łaguny, budynek świetlicy w m. Rembowo. <u>W 2023 roku zrealizowano:</u> - termomodernizację obiektów użyteczności publicznej: Ośrodek Zdrowia w m. Opinogóra Górna , budynek świetlicy w m. Kołaczków.
	Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii	<u>W 2022 roku zrealizowano:</u>

Cel	Podjęte zadania	Realizacja
		- montaż instalacji odnawialnych źródeł energii na 2 budynkach użyteczności publicznej o mocy 24,91 kW: budynek Szkoły Podstawowej w m. Kołaczków i świetlicy w m. Zygmunto - montaż instalacji odnawialnych źródeł energii w 16 budynkach mieszkalnych. <u>W 2023 roku zrealizowano:</u> - montaż instalacji odnawialnych źródeł energii o mocy 9,9 kW na budynku sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w m. Wola Wierzbowska.
Ochrona przed hałasem	Przebudowa dróg	<u>W 2022 roku zrealizowano:</u> - przebudowę dróg w m. Rembowo, m. Opinogóra Dolna, m. Elżbiecin, m. Wólka Łanięcka, m. Władysławowo, m. Przytoka, m. Chrzanówek, Załuże -Sosnowo, m. Władysławowo ul. Krasińskiego, Kołaczków-Łęki. <u>W 2023 roku zrealizowano:</u> - przebudowę dróg w m. Pokojewo, Chrzanówek, Rembówko, Kołaczków ul. Spokojna i ul. Piaskowa, Bogucin, Pajewo-Króle, Pomorze.
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Budowa kanalizacji sanitarnej	<u>W 2023 roku zrealizowano:</u> - budowę kanalizacji sanitarnej w m. Chrzanówek, m. Władysławowo, m. Dzbonie, m. Opinogóra Dolna Długość ogólna: 5,765 km
	Budowa/ rozbudowa/ modernizacja sieci wodociągowej	<u>W 2023 roku zrealizowano:</u> - budowę/ rozbudowę/ modernizację sieci wodociągowej w m. Władysławowo i m. Wierzbowo Długość ogólna: 0,230 km
	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych	<u>W 2022 roku zrealizowano:</u> - kontrolę jednej nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych. <u>W 2023 roku zrealizowano:</u>

Cel	Podjęte zadania	Realizacja
		- kontrolę 176 nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych.
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	<u>W 2022 roku:</u> - masa odebranych i zagospodarowanych odpadów: 1 287,130 Mg. - Gmina osiągnęła wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych i ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz poziomy składowania. <u>W 2023 roku:</u> - masa odebranych i zagospodarowanych odpadów: 1 313,566 Mg. - Gmina osiągnęła wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych i ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz poziomy składowania.
	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	<u>W 2022 roku zrealizowano:</u> - odbiór i zagospodarowano 126,980 Mg odpadów zawierających azbest z 50 posesji. <u>W 2023 roku:</u> - Masa odebranych i zagospodarowanych odpadów zawierających azbest: 144,300 Mg.
Ograniczenie wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków	Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	<u>W 2022 roku zrealizowano:</u> - OSP Opinogóra: zakup szelek bezpieczeństwa – zestaw do stabilizacji pojazdów, zakup miernika wielogazowego, zakup aparatów powietrznych „PENZY” – 2 kpl, zakup sygnalizatora bezruchu – 2 szt; - OSP Kołaczków: zakup drabiny pożarniczej 9 m, zakup prądownicy wodno-

Cel	Podjęte zadania	Realizacja
		pianowe, zakup latarek kątowych– 6 szt., zakup radiostacji przenośnej, zakup detektora gazu, zakup kamery termowizyjnej; <u>W 2023 roku zrealizowano:</u> - OSP Opinogóra: zakup zestawu medycznego PSP-R1; - OSP Wierzbowo: zakup detektora gazu; - OSP Kołaczków: zakup motopompy pływającej „NIAGARA-2”, zakup lancy gaśniczej, zakup piły szablastej, zakup kurtyn wodnych; - OSP Długoleka: zakup hełmów z latarką – 8 szt., zakup obuwia – 6 par, zakup rozdzielacza kulowego, zakup ubrania koszarowego – 6 kpl, zakup nożyc dielektrycznych, zakup prądownicy Turbo; - OSP Władysławowo: zakup aparatów oddechowych– 2 kpl, zakup czujki bezruchu – 2 szt., zakup prądownicy Turbo-Jett; - OSP Wola Wierzbowska: zakup ubrania specjalnego – 1 kpl., zakup hełmu z latarką – 1 szt.; - OPS Dzbonie: zakup lekkiego samochodu pożarniczego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”, za okres 2022-2023

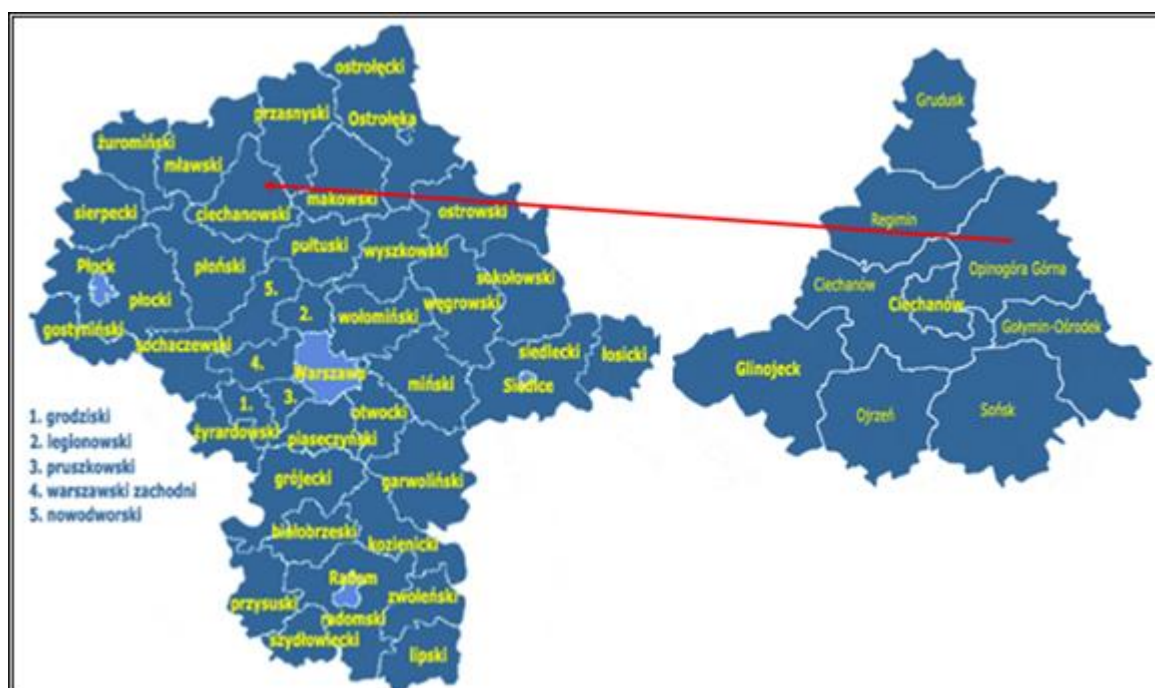
4. Charakterystyka gminy

4.1. Położenie administracyjne

Gmina wiejska Opinogóra Górna położona jest w województwie mazowieckim, w północno-wschodniej części powiatu ciechanowskiego, po wschodniej części Ciechanowa oraz w odległości około 100 km na północ od Warszawy. Sąsiadującymi gminami są:

- gmina wiejska Czernice Borowe, powiat przasnyski, woj. mazowieckie,
- gmina wiejska Krasne, powiat przasnyski, woj. mazowieckie,
- gmina wiejska Regimin, powiat ciechanowski, woj. mazowieckie,
- miasto Ciechanów, powiat ciechanowski, woj. mazowieckie,
- gmina wiejska Ciechanów, powiat ciechanowski, woj. mazowieckie,
- gmina wiejska Gołymin-Ośrodek, powiat ciechanowski, woj. mazowieckie.

Rysunek 1. Położenie gminy Opinogóra Górna na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu ciechanowskiego

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Na terenie gminy Opinogóra Górna na dzień 31.12.2024 roku liczba ludności zameldowanej na pobyt stały wynosiła 5 855 osób. W porównaniu do 2020 roku można zauważyć spadek o 69 osób. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały na terenie gminy Opinogóra Górna w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba ludności ogółem	5 924	5 912	5 899	5 921	5 855

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 10.10.2025 r.)

4.2. Położenie geograficzne

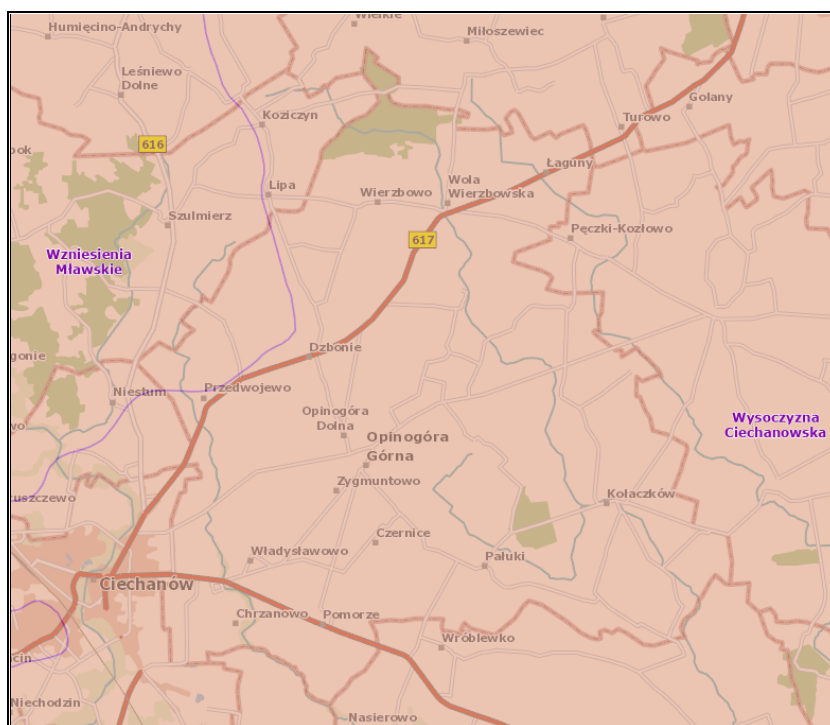
Według podziału fizyczno-geograficznego Polski terytorium gminy Opinogóra Górna położone jest na obszarze mezoregionu: Wysoczyzna Ciechanowska i Wzniesienia Mławskie.

Tabela 3. Położenie Gminy Opinogóra Górna wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Wyszczególnienie	Gmina Opinogóra Górna	
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie	
Makroregion	Nizina Północnomazowiecka	
Mezoregion	Wysoczyzna Ciechanowska	Wzniesienia Mławskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geologia;
<https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/home/webmap/viewer.html?layers=d5b0848edcf348f39292dd8c72c507bd>
(dostęp: 10.10.2025 r.)

Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Opinogóra Górna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geologia;
<https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/home/webmap/viewer.html?layers=d5b0848edcf348f39292dd8c72c507bd>
(dostęp: 10.10.2025 r.)

4.3. Zagospodarowanie przestrzenne

Łączna powierzchnia gminy Opinogóra Górna wynosi około 139 km². Gmina Opinogóra Górna ma wyraźnie rolniczy charakter. Użytki rolne zajmują ponad 90,5% jej powierzchni, co wskazuje na dominację działalności rolniczej w strukturze przestrzennej gminy. Obszar ten cechuje się także niskim poziomem zalesienia – lasy i tereny zadrzewione stanowią niespełna 3,8% całkowitej powierzchni⁷.

4.4. Infrastruktura techniczna

4.4.1. Transport

4.4.1.1. Drogi

Układ komunikacyjny jest kluczowym elementem struktury przestrzennej gminy, odgrywając rolę szkieletu jej organizacji. Gęstość, stan techniczny oraz wzajemne powiązania sieci komunikacyjnej mają istotny wpływ na możliwości rozwojowe danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Opinogóra Górna obejmuje:

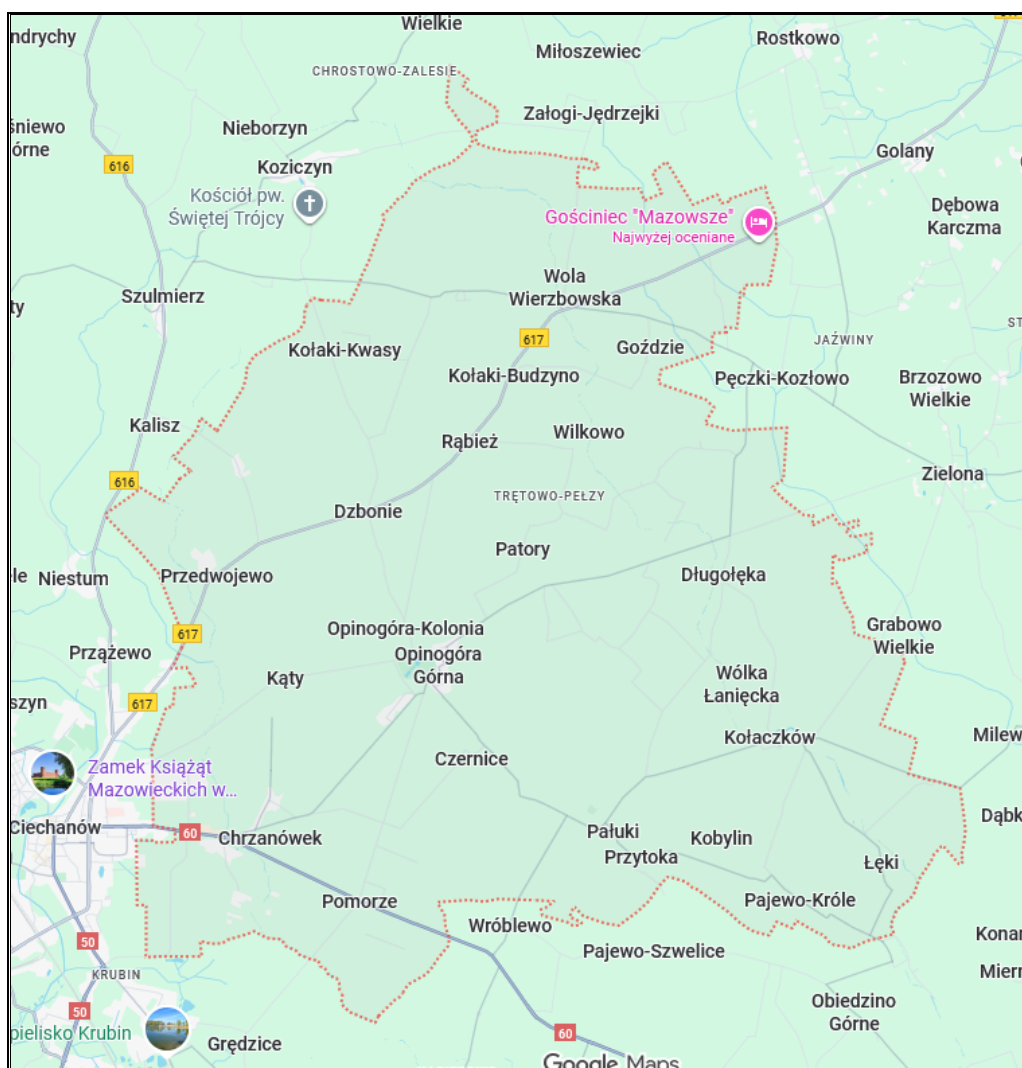
- drogę krajową nr 60 relacji Kutno-Płock-Ciechanów-Ostrów Mazowiecka,
- drogę wojewódzką nr 617 relacji Przasnysz – Ciechanów.
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Długość dróg gminnych na terenie gminy Opinogóra Górna wynosi 103,70 km w tym znajdują się drogi asfaltowe – 79,90 km, żwirowe – 20,10 km oraz brukowane – 3,70 km⁸.

⁷ Raport o stanie gminy Opinogóra Górna za rok 2024

⁸ Urząd Gminy w Opinogórze Górnej

Rysunek 3. Drogi na terenie gminy Opinogóra Górna

Źródło: <https://www.google.pl/maps/> (dostęp: 10.10.2025 r.)

Ruch samochodowy znacząco wpływa na jakość powietrza i poziom hałasu w otoczeniu. Spaliny emitowane przez pojazdy zawierają szkodliwe substancje chemiczne, takie jak tlenki azotu, dwutlenek węgla czy pyły zawieszone, które przyczyniają się do powstawania smogu i kwaśnych deszczów. Zanieczyszczenia te negatywnie oddziałują na zdrowie ludzi, prowadząc do chorób układu oddechowego, problemów sercowo-naczyniowych oraz innych dolegliwości zdrowotnych. Nadmierny hałas obniża komfort życia mieszkańców, wywołując stres, zaburzenia snu i inne problemy zdrowotne. Aby ograniczyć te negatywne skutki, konieczne jest modernizowanie infrastruktury drogowej, promowanie ekologicznych i zrównoważonych środków transportu oraz rozwój technologii pojazdów o niskiej emisji i cichej pracy. Takie działania są kluczowe dla poprawy jakości życia i ochrony środowiska.

4.4.1.2. Drogi dla rowerów

Długość dróg dla rowerów na terenie gminy Opinogóra Górna wynosi 5,8 km⁹.

Rozwój infrastruktury rowerowej ma istotny wpływ na ochronę środowiska, gdyż zachęca mieszkańców do korzystania z ekologicznych form transportu, ograniczając emisję spalin i zanieczyszczeń powietrza. Zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego przyczynia się również do redukcji hałasu komunikacyjnego oraz obniżenia zużycia paliw kopalnych. Tego typu inwestycje wspierają realizację celów polityki klimatycznej, sprzyjają adaptacji do zmian klimatu i poprawiają jakość życia poprzez tworzenie zdrowszego, bardziej przyjaznego środowiska. Ponadto rozwój tras rowerowych wpływa pozytywnie na stan terenów zielonych – ograniczając presję urbanizacyjną i promując zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni.

4.4.1.3. Kolej i lotnictwo

Przez teren gminy Opinogóra Górna nie przebiega żadna linia kolejowa¹⁰, co sprawia, że transport pasażerski i towarowy opiera się głównie na sieci dróg lokalnych oraz transporcie samochodowym. Na obszarze gminy nie znajdują się również lotniska ani lądowiska¹¹, co ogranicza bezpośredni ruch lotniczy. Taki układ przestrzenny sprzyja zachowaniu spokoju akustycznego oraz niskiego poziomu zanieczyszczeń powietrza związanych z transportem. Jednocześnie stwarza potrzebę rozwijania alternatywnych form komunikacji w celu poprawy dostępności transportowej gminy.

4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło

Na terenie gminy Opinogóra Górna nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. W związku z tym, ogrzewanie budynków na tym terenie odbywa się za pomocą indywidualnych kotłowni spalających najczęściej węgiel, w mniejszym stopniu gaz¹².

4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną

Na terenie gminy dystrybutorem energii elektrycznej jest ENERGA – OPERTOR S.A. z oddziałem w Płocku. Zasilanie odbiorców na terenie gminy Opinogóra Górna, w układzie normalnym pracy sieci, odbywa się z Głównego Punktu Zasilającego 110/15kV Ciechanów

⁹ Bank Danych Lokalnych GUS, stan na 31.12.2024 r.

¹⁰ <https://mapa.plk-sa.pl/> (dostęp: 10.10.2025 r.)

¹¹ <https://caa-pl.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=8d1080b126bd43918e7dea4569d8b574> (dostęp: 10.10.2025 r.)

¹² Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2016-2031, 2023 rok

znajdującego się poza obszarem gminy oraz z Głównego Punktu Zasilającego 110/15kV: Chrzanówek znajdujące się na obszarze gminy Opinogóra Górna. Na obszarze gminy znajdują się sieci elektroenergetyczne WN 110 kV, SN 15 kV oraz nN 0,4 kV¹³.

4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz

Gmina Opinogóra Górna posiada dostęp do sieci gazowej. Operatorem systemu dystrybucyjnego gazu ziemnego na terenie gminy jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Gazowa sieć dystrybucyjna ś/c jest zasilana przez gazociągi ś/c biegnące od strony zachodniej (od Ciechanowa). Sieć przesyłowa pś/c znajduje się w części północnej Gminy, łącząc sieci gazowe w gminach Regimin i Przasnysz¹⁴.

Stopień gazyfikacji gminy wynosi 10,59%, gaz jest dystrybuowany w miejscowości Chrzanówek i Władysławowo¹⁵.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Obszary przyszłej interwencji

5.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1.1 Klimat

Gmina Opinogóra Górna, zgodnie z regionalizacją klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się na pograniczu dwóch regionów klimatycznych: nadwiślańskiego oraz mazurskiego. Klimat na terenie nadwiślańskiego regionu klimatycznego określany jest, jako umiarkowany, ciepły, przejściowy, który kształtowany jest przez ścierające się pomiędzy sobą wpływy oceaniczne i kontynentalne. Charakteryzuje się on z tego powodu dużą zmiennością pogody. Suche, upalne lato i mroźna zima to domena przewagi wpływów klimatu lądowego (kontynentalnego), natomiast deszczowe lato i ciepła zima pojawiają się, gdy przewagę uzyskują masy powietrza znad oceanu. Klimat na terenie mazurskiego regionu klimatycznego określany jest jako: umiarkowany, ciepły, przejściowy, który kształtowany jest przez średnie wpływy Morza Bałtyckiego. Charakteryzuje się on krótszym i łagodniejszym niż w pozostałych częściach kraju latem oraz dłuższą i chłodniejszą zimą. Średnioroczna temperatura w obrębie gminy Opinogóra Górna wynosi ok. 8-9°C. Roczna suma opadów na tym terenie waha się

¹³ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2016-2031, 2023 rok

¹⁴ Jw.

¹⁵ <https://www.psgaz.pl/mapasystemu/> (dostęp: 10.10.2025 r.)

w granicach 550-600 mm. Usłonecznienie natomiast wynosi ok. 1 700-1 750 h¹⁶. Okres wegetacyjny, tj. liczba dni ze średnią dobową temperaturą powyżej 5°C wynosi 220 dni¹⁷.

Rysunek 4. Dzielnice klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie źródła: <https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/DSCauhSet> (dostęp: 10.10.2025 r.)

¹⁶ <https://klimat.imgw.pl/> (dostęp: 10.10.2025 r.)

¹⁷ http://rcin.org.pl/Content/58667/WA51_78605_r2016-t88-z1_Przeg-Geogr-Tomczyk.pdf (dostęp: 10.10.2025 r.)

5.1.1.2 Jakość powietrza

Jakość powietrza jest jednym z kluczowych zagadnień środowiskowych, gdyż ma bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi i stan ekosystemów. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego są:

- energetyka (kopalnie, szyby wiertnicze, paliwa kopalne),
- przemysł (przemysł ciężki, metalurgiczny, farmaceutyczny),
- komunikacja (transport lądowy i wodny),
- działalność komunalno-bytowa (paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, gromadzenie i utylizacja odpadów)¹⁸.

Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy w dużej mierze wynika z tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł znajdujących się na wysokości nieprzekraczającej 40 metrów. Problem ten szczególnie dotyczy obszarów zwartej zabudowy, które cechują się ograniczoną cyrkulacją powietrza. Głównym źródłem „niskiej emisji” jest ogrzewanie budynków mieszkalnych, zwłaszcza w budownictwie jednorodzinnym. Pomimo rosnącego zainteresowania ekologicznymi paliwami, wciąż powszechnie stosowane są nieekologiczne paliwa stałe, takie jak węgiel. Zjawisko to nasila się zwłaszcza w okresie grzewczym, prowadząc do okresowego pogorszenia jakości powietrza, szczególnie na terenach zamieszkałych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu. Problem ten jest szczególnie dokuczliwy dla mieszkańców obszarów o ograniczonych możliwościach przewietrzania, co negatywnie wpływa na komfort życia i stan sanitarny powietrza w regionie.

Rzeczywista emisja zanieczyszczeń z jednego źródła może się różnić w zależności od:

- spalania węgla o różnej kaloryczności,
- opalania mieszkań drewnem,
- spalanie w domowych piecach części odpadów (szczególnie tworzyw sztucznych).

Środki transportu stanowią kolejne istotne źródło zanieczyszczenia powietrza na omawianym terenie. Najwyższe stężenia substancji emitowanych podczas spalania paliw w silnikach pojazdów obserwuje się wzdłuż tras o dużym natężeniu ruchu, szczególnie w obszarach zwartej zabudowy, gdzie wymiana powietrza jest ograniczona. Do głównych przyczyn nadmiernej emisji zanieczyszczeń z transportu zalicza się przede wszystkim zły stan techniczny pojazdów, niewłaściwe użytkowanie samochodów, liczne przestoje w ruchu spowodowane słabą organizacją oraz niską przepustowość lokalnych dróg. Czynniki

¹⁸ Kraszewski D., Grzebińska D.; *Jesteś tym, czym oddychasz*, Kompendium wiedzy na temat niskiej emisji.

te prowadzą do zwiększonego uwalniania szkodliwych substancji do atmosfery, co negatywnie wpływa na jakość powietrza i komfort życia mieszkańców.

Na terenie gminy Opinogóra Górna nie występuje ciężki przemysł, który mógłby przyczynić się do emisji zanieczyszczeń.

Sieć drogowa w Gminie Opinogóra Górna odgrywa kluczową rolę w lokalnym systemie komunikacyjnym, jednak przyczynia się również do zanieczyszczenia powietrza poprzez emisję gazów i pyłów pochodzących z pojazdów silnikowych. Szczególnie wzmożony ruch na drodze krajowej nr 60, drodze wojewódzkiej nr 617 oraz na drogach lokalnych powoduje znaczną emisję dwutlenku węgla, tlenków azotu i innych substancji szkodliwych zarówno dla zdrowia mieszkańców, jak i dla środowiska naturalnego.

Ogrzewanie przy użyciu tradycyjnych kotłów węglowych i gazowych w lokalnych kotłowniach stanowi kolejne źródło zanieczyszczenia powietrza. Proces spalania paliw kopalnych prowadzi do emisji substancji takich jak tlenki siarki, tlenki azotu oraz pyły zawieszone, co znacząco pogarsza jakość powietrza i negatywnie wpływa na zdrowie mieszkańców.

Stan jakości powietrza w województwie mazowieckim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń, prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

Województwo mazowieckie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Opinogóra Górna należy do strefy mazowieckiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi: dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), tlenek węgla (CO), benzen (C_6H_6), ozon troposferyczny (O_3), pył zawieszony PM_{10} , oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren), pył $\text{PM}_{2,5}$.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin: dwutlenek siarki (SO_2), tlenki azotu (NO_x), ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref¹⁹:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – docelowy poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego – poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle

¹⁹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2024

dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin dla strefy mazowieckiej za 2024 rok.

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
			Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
			SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Strefa mazowiecka	PL1404	2024	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2024

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
			Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
			SO ₂	NO _x		
Strefa mazowiecka	PL1404	2024	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2024

Roczna ocena jakości powietrza za 2024 rok w strefie mazowieckiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ – klasa C (ochrona zdrowia ludzi),
- poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D₂ (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy mazowieckiej były dotrzymane.

Na terenie gminy w roku 2024 nie było i aktualnie nie ma zlokalizowanej stacji monitoring jakości powietrza.

Dla potrzeb dokonania rocznej oceny jakości powietrza za rok 2024 wykorzystano wynik modelowania matematycznego jakości powietrza przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.

W ocenie jakości powietrza za rok 2024, na terenie gminy Opinogóra Górna, ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń, nie stwierdzono przekroczeń.

Na terenie gminy Opinogóra Górna, w 2024 roku wartości stężeń średniorocznych substancji w powietrzu wyniosły:

1. Dwutlenek azotu (nr CAS 10102-44-0):

Sa = 9 - 10 µg/m³

2. Dwutlenek siarki (nr CAS 7446-09-5):

Sa = 2 - 3 µg/m³

3. Pył zawieszony PM₁₀:

Sa = 16 - 19 µg/m³

4. Pył zawieszony PM_{2,5}:

Sa = 9 - 11 µg/m³

5. Benzen (nr CAS 71-43-2):

Sa = 0,6 - 1 µg/m³

6. Ołów (nr CAS 7439-92-1):

Sa = 0,002 - 0,004 µg/m³

7. Benzo(a)piren (nr CAS 50-32-8):

Sa = 0,33 - 0,88 ng/m³

Gmina Opinogóra Górna w 2024 roku znalazła się w obszarze przekroczeń standardów imisyjnych poziomu celu długoterminowego ozonu – klasa D2 (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Spalanie złej jakości paliw powoduje wysoką emisję do powietrza substancji mających negatywny wpływ na zdrowie ludzi, a także na stan środowiska naturalnego. Dlatego na obszarze województwa wprowadzono uchwałę antysmogową, która została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 162/17 z dnia 24 października 2017 r. i zmieniona uchwałą nr 59/22 z dnia 26 kwietnia 2022 r. Uchwała antysmogowa województwa mazowieckiego określa instalacje, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy. Uchwałę stosuje się do instalacji, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2024 poz. 266 ze zm.), w szczególności piece, kominki i kotły, w tym kotły wchodzące w skład zestawów zawierających kocioł na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania, lub
- 2) dostarczają ciepło do systemu ogrzewania wody użytkowej, lub
- 3) wydzielają ciepło poprzez:
 - a) bezpośrednie przenoszenie ciepła, lub
 - b) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy, lub
 - c) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza.

Program „Czyste Powietrze” w Gminie Opinogóra Górna

Na terenie Gminy Opinogóra Górna realizowany jest Program „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania budynków mieszkalnych. Program ma na celu modernizację systemów grzewczych oraz zwiększenie efektywności energetycznej domów jednorodzinnych, co przyczynia się do redukcji smogu oraz obniżenia kosztów ogrzewania ponoszonych przez mieszkańców.

W ramach programu można uzyskać bezzwrotne dotacje oraz preferencyjne pożyczki na przedsięwzięcia takie jak:

- wymiana starych, nieefektywnych źródeł ciepła („kopciuchów”) na nowoczesne, ekologiczne urządzenia grzewcze,
- modernizacja lub wykonanie instalacji centralnego ogrzewania,
- ocieplenie budynku,

- wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła (rekuperacji),
- wykonanie audytu energetycznego oraz świadectwa charakterystyki energetycznej budynku.

Gmina Opinogóra Górna pełni funkcję Operatora Programu „Czyste Powietrze”, co oznacza, że aktywnie wspiera mieszkańców w procesie aplikowania o środki finansowe na realizację inwestycji proekologicznych.

W tym celu na terenie gminy funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, którego zadaniem jest ułatwienie mieszkańcom ubiegania się o dofinansowanie. W Punkcie mieszkańcy mogą:

- uzyskać szczegółowe informacje o zasadach programu i dostępnych formach wsparcia,
- otrzymać pomoc w przygotowaniu oraz wypełnieniu wniosku o dofinansowanie,
- złożyć wniosek o przyznanie dotacji w ramach Programu „Czyste Powietrze”.

Dzięki zaangażowaniu Gminy Opinogóra Górna, jako Operatora Programu, mieszkańcy mają ułatwiony dostęp do wsparcia finansowego na poprawę efektywności energetycznej swoich domów, co przekłada się na czystsze powietrze, wyższą jakość życia i niższe koszty ogrzewania.

Na budynku Urzędu Gminy w Opinogórze Górnej działa czujnik monitorujący na bieżąco parametry powietrza, takie jak: temperatura, ciśnienie, wilgotność a także stężenie pyłów PM₂, PM₁₀ i SO₂. Czujnik zanieczyszczeń powietrza działa również na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Opinogóra Górna.

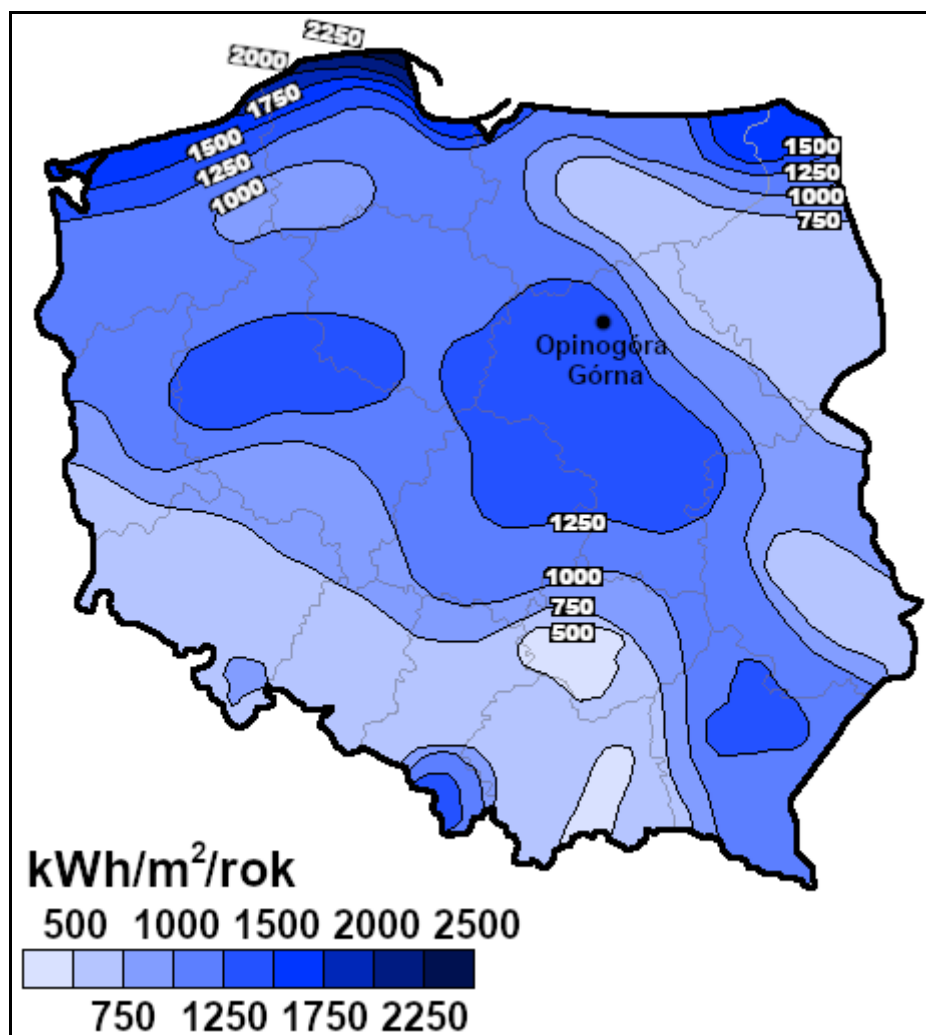
Odnawialne źródła energii

Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego, a w efekcie poprawa jakości powietrza może nastąpić także poprzez montaż instalacji odnawialnych źródeł energii. Odnawialnymi źródłami energii są odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące przede wszystkim energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię geotermalną, energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Efektywność pracy instalacji wykorzystujących energię odnawialną uzależniona jest jednak od potencjału wykorzystania poszczególnych źródeł i uwarunkowań obszaru, na którym zostaną zlokalizowane.

Z analizy poniższej mapy energii wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynika, iż energia wiatru na obszarze gminy wynosi ok. 1 250 kWh/m²/rok. Wskazuje to, że Gmina

Opinogóra Górna posiada umiarkowany potencjał pozyskiwania energii z wiatru. Obecnie na terenie gminy nie funkcjonuje żadna farma wiatrowa²⁰.

Rysunek 5. Położenie Gminy Opinogóra Górna na mapie energii wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem morza

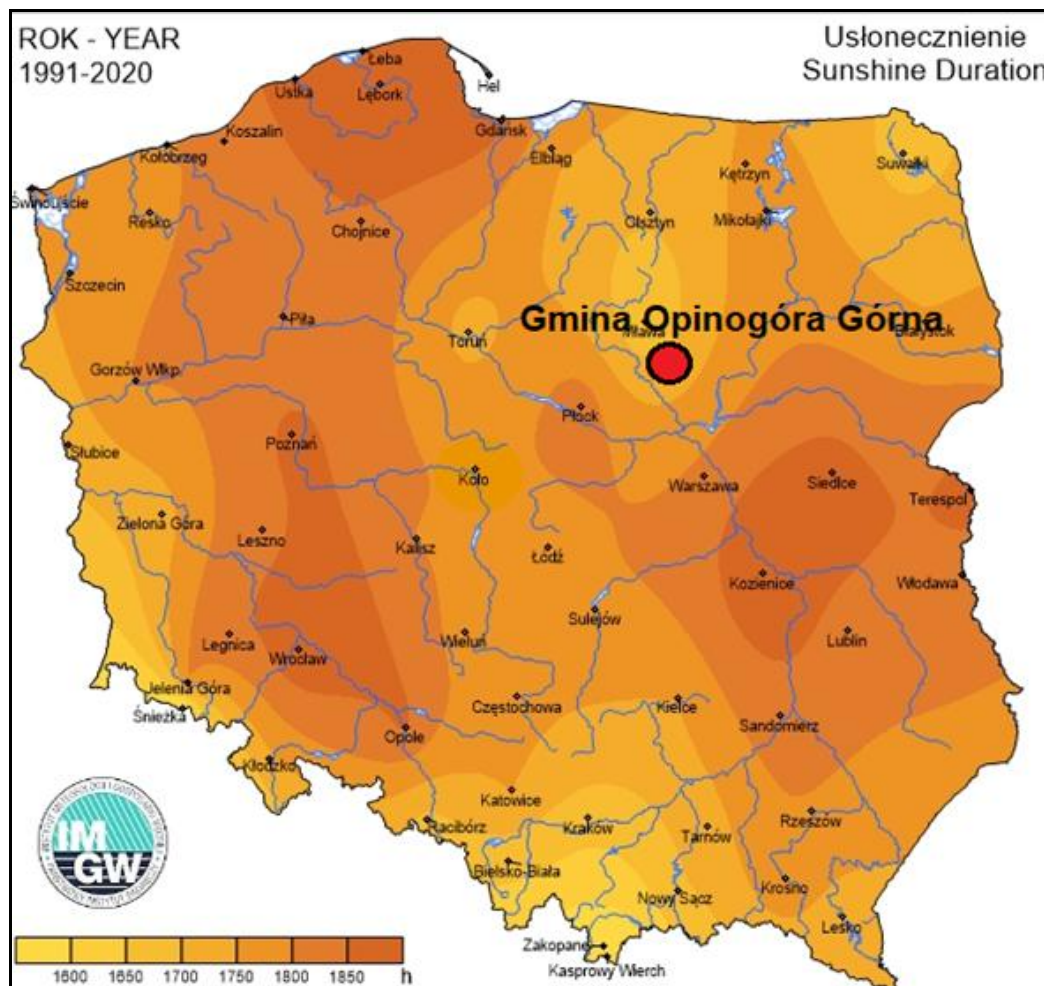
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Położenie Gminy jest umiarkowanie korzystne pod kątem rozwoju instalacji wykorzystujących energię słoneczną. Usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi na obszarze gminy około 1 700 – 1 750 godzin i należy do umiarkowanych w warunkach polskich. Oznacza to, że występuje tu umiarkowany potencjał do wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u. Na terenie gminy Opinogóra Górna

²⁰ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2016-2031, 2023 rok

zlokalizowana jest farma fotowoltaiczna Przedwojewo o mocy do 3 MW²¹ oraz mikroinstalacje fotowoltaiczne²².

Rysunek 6. Położenie Gminy Opinogóra Górna na mapie usłonecznienia na terenie Polski

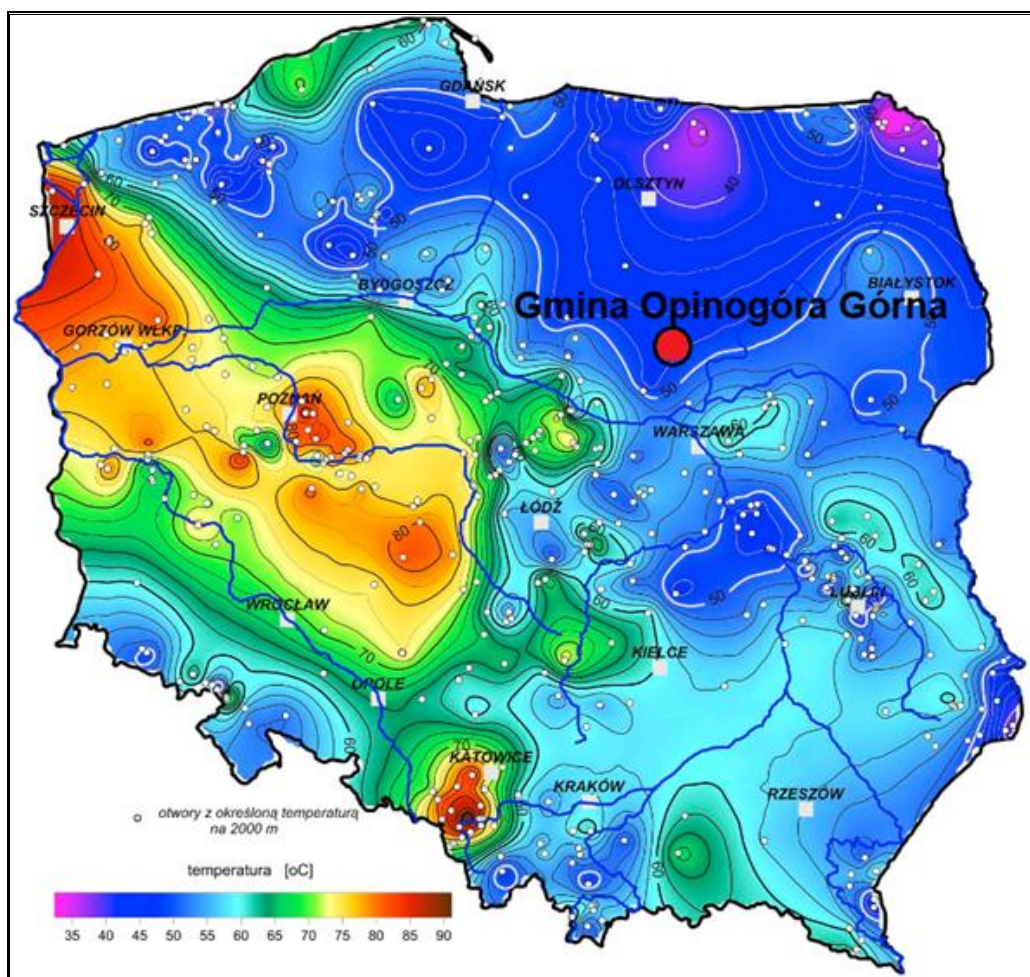
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <http://klimat.pogodynka.pl>

Temperatura wód geotermalnych zlokalizowanych na terytorium gminy Opinogóra Górna na głębokości 2 000 m p.p.t. wynosi około 50°C. Uznaje się, że wydobycie wód geotermalnych jest opłacalne, gdy do głębokości 2 km temperatura osiąga 65°C. Należy jednak uwzględnić jeszcze inne czynniki determinujące opłacalność wydobycia – mineralizację, głębokość zalegania złoża czy wydajność eksploatacyjną. Na terenie gminy Opinogóra Górna w gospodarstwach domowych istnieje możliwość wykorzystywania geotermii niskotemperaturowej poprzez pompy ciepła.

²¹ Urząd Gminy w Opinogórze Górnej

²² Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2016-2031, 2023 rok

Rysunek 7. Położenie Gminy Opinogóra Górna na mapie temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/> (dostęp: 13.10.2025 r.)

Do energii odnawialnej, poza wspomnianą energią wiatru, energią promieniowania słonecznego i energią geotermalną, zalicza się energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Teren gminy Opinogóra Górna charakteryzuje się niskim potencjałem energetycznym cieków wodnych do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię wody. Na terenie gminy Opinogóra Górna nie ma zlokalizowanych elektrowni wodnych²³.

Biomasa (np. w formie brykietu czy pelletu) może być wykorzystywana przez indywidualnych właścicieli nieruchomości na cele grzewcze. Staje się również możliwością dla tych, którzy posiadają grunty, gdzie ze względu na niską jakość gleb, nie opłaca się uprawiać roślin, ale można je wykorzystać pod uprawy roślin energetycznych, z których powstaje biomasa. Z kolei źródłem biogazu najczęściej są pozostałości z produkcji rolnej lub z oczyszczalni ścieków. Nie są one jednak wykorzystywane do produkcji biomasy ani biogazu na terenie gminy.

²³ <https://mew.pl/narzedzia/mapa-mew> (dostęp: 13.10.2025 r.)

Poprawa jakości powietrza jest możliwa poprzez następujące działania:

- ograniczenie stosowania tradycyjnych paliw na rzecz niskoemisyjnych źródeł energii,
- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii,
- wykonywanie termomodernizacji budynków,
- wprowadzanie zmian technologicznych w zakładach przemysłowych zmierzających do eliminacji lub ograniczenia emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery,
- wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz w sąsiedztwie obiektów i urządzeń emitujących zanieczyszczenia.

5.1.1.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonowanie Programu „Czyste Powietrze” oraz punktu konsultacyjnego w ramach Programu na terenie gminy, — czujnik jakości powietrza zlokalizowany na terenie gminy, — brak ciężkiego przemysłu na terenie gminy, który mógłby powodować zanieczyszczenia powietrza, — odnawialne źródła energii wykorzystywane na terenie gminy.	— przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony zdrowia oraz poziomu celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony roślin, — korzystanie z nieekologicznych paliw stałych do ogrzewania budynków przez mieszkańców.
Szanse	Zagrożenia
— edukacja ekologiczna mieszkańców, — rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii, — realizacja założeń programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej oraz uchwały antysmogowej dla województwa mazowieckiego.	— rosnące koszty inwestycji OZE, — wzrost cen nośników energii wykorzystywanych na cele grzewcze, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych, — zmiany i ocieplenie klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.2. Zagrożenia hałasem

Przez hałas rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Głównym źródłem emisji hałasu w Gminie Opinogóra Górna są szlaki komunikacyjne obejmujące:

- drogę krajową nr 60 relacji Kutno-Płock-Ciechanów-Ostrów Mazowiecka,
- drogę wojewódzką nr 617 relacji Przasnysz – Ciechanów.
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Hałas stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia, wpływając negatywnie zarówno na jakość życia mieszkańców, jak i na funkcjonowanie zwierząt. Długotrwała ekspozycja na hałas może prowadzić do poważnych konsekwencji, takich jak zaburzenia snu, choroba niedokrwienna serca, obniżona koncentracja czy zwiększona drażliwość.

Aby zminimalizować hałas komunikacyjny, należy stosować ciche nawierzchnie drogowe, budować ekrany akustyczne oraz rozwijać infrastrukturę zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych. Ważne jest także promowanie transportu publicznego, rowerowego i pieszego, a także wprowadzanie stref ograniczonej prędkości.

Ochroną akustyczną objęte są określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale). Ograniczenie emisji hałasu może nastąpić m.in. poprzez stosowanie środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych zmniejszających natężenie hałasu, ale również poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące lokalizacji obiektów przemysłowych, zapewnienie odpowiednich odległości terenów przeznaczonych pod nową zabudowę lub stosowanie odpowiednich barier akustycznych. Istotnym działaniem w zakresie ograniczania natężania hałasu jest także monitoring.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo co 5 lat dla:

- aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- głównych dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 milionów pojazdów w ciągu roku tj. ok. 8 200 poj./dobę,
- głównych linii kolejowych, po których rocznie przejeżdża ponad 30 000 pociągów,
- głównych portów lotniczych, na których odbywa się powyżej 50 000 operacji rocznie.

Standardy dotyczące klimatu akustycznego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). W rozporządzeniu zawarte są dopuszczalne poziomy hałasu dla poszczególnych rodzajów źródeł (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu), w odniesieniu do rodzaju terenów wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje.

Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ¹⁾ c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez straty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długotrwały średni poziom dźwięku A w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ¹⁾	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Monitoring klimatu akustycznego realizowany jest zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., uwzględniającą wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE. Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu. Wyniki pomiarów hałasu w środowisku gromadzone są w systemie informatycznym Inspekcji Ochrony Środowiska, w bazie danych EHAŁAS. Dane obejmują 4 kategorie źródeł hałasu: droga, linie szynowe, lotnisko oraz instalacje i zakłady przemysłowe.

Na terenie gminy Opinogóra Górna GIOŚ nie prowadził żadnych pomiarów hałasu w ramach PMŚ.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można odczytać średni dobowy ruch roczny na drodze krajowej, która przebiega przez Gminę Opinogóra Górna.

Charakterystykę wykonanych pomiarów odcinków drogi krajowej, która przebiega przez teren gminy Opinogóra Górna, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach drogi krajowej przebiegającej przez teren gminy Opinogóra Górna

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
60	CIECHANÓW /PRZEJŚCIE 4: UL. ARMII KRAJOWEJ - CHRZANÓWEK/	14 068
	CIECHANÓW /CHRZANÓWEK/ - GOŁYMIN /UL. JESIONOWA (DW618)/	6 237

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> (dostęp: 13.10.2025 r.)

Średni dobowy ruch roczny na drogach krajowych ogółem wynosił 13 568 poj./dobę. Na odcinku drogi krajowej nr 60 CIECHANÓW /PRZEJŚCIE 4: UL. ARMII KRAJOWEJ - CHRZANÓWEK/ przebiegającej przez teren gminy Opinogóra Górna został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach krajowych ogółem.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można odczytać średni dobowy ruch roczny na drodze wojewódzkiej, która przebiega przez Gminę Opinogóra Górna.

Charakterystykę wykonanych pomiarów odcinka drogi wojewódzkiej, który przebiega przez teren gminy Opinogóra Górna przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi wojewódzkiej przebiegającej przez teren gminy Opinogóra Górna

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
617	PRZASNYSZ /DW544/ - CIECHANÓW /DW616/	5 203

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> (dostęp: 13.10.2025 r.)

Średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem wynosił 4 231 poj./dobę. Na odcinku drogi wojewódzkiej nr 617 PRZASNYSZ /DW544/ - CIECHANÓW /DW616/ przebiegającej przez teren gminy Opinogóra Górna został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad wynika, że odcinek drogi krajowej nr 60 CIECHANÓW

/PRZEJŚCIE 4: UL. ARMII KRAJOWEJ - CHRZANÓWEK/ oraz odcinek drogi wojewódzkiej nr 617 PRZASNYSZ /DW544/ - CIECHANÓW /DW616/ przebiegające przez teren gminy Opinogóra Górna mogą być źródłem hałasu komunikacyjnego.

Na terenie gminy Opinogóra Górna nie prowadzono dotychczas żadnych badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dotyczących poziomu hałasu w środowisku, mimo iż przez obszar gminy przebiegają drogi o wysokim natężeniu ruchu, które mogą być głównym źródłem hałasu. Długotrwałe narażenie mieszkańców na hałas komunikacyjny i przemysłowy może wywierać istotny wpływ na środowisko oraz zdrowie mieszkańców. Może powodować stres, dyskomfort, zaburzenia snu, a w konsekwencji bezsenność i inne problemy zdrowotne związane z brakiem odpoczynku. Zwiększa również ryzyko wystąpienia chorób serca, nadciśnienia oraz udarów mózgu. Hałas negatywnie wpływa na zdolność koncentracji, co utrudnia zarówno pracę dorosłych, jak i naukę dzieci. Ponadto zakłóca naturalne zachowania dzikich zwierząt, wpływając na ich komunikację i nawigację, co może prowadzić do migracji, zaburzeń w lokalnych ekosystemach oraz utraty bioróżnorodności. Aby ograniczyć te negatywne skutki, kluczowe jest regularne monitorowanie poziomu hałasu oraz wdrożenie środków zaradczych. Do skutecznych działań należą budowa i przebudowa dróg oraz budowa ścieżek rowerowych. Dzięki tym działaniom możliwe jest zmniejszenie poziomu hałasu i jego negatywnego wpływu na mieszkańców oraz środowisko.

5.1.2.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenie hałasem.

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi krajowej nr 60 CIECHANÓW /CHRZANÓWEK/ - GOŁYMIN /UL. JESIONOWA (DW618)/ jest niższy niż średnia na wszystkich drogach krajowych.	— średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi krajowej nr 60 CIECHANÓW /PRZEJŚCIE 4: UL. ARMII KRAJOWEJ - CHRZANÓWEK/ jest wyższy niż średnia na wszystkich drogach krajowych, — średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi wojewódzkiej nr 617 PRZASNYSZ /DW544/ - CIECHANÓW /DW616/ jest wyższy niż średnia na wszystkich drogach wojewódzkich, — brak przeprowadzonych badań hałasu przemysłowego i komunikacyjnego na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia

— uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ograniczania uciążliwości powodowanych przez hałas, — remonty nawierzchni dróg publicznych, — stosowanie rozwiązań technicznych lub technologicznych wpływających na ograniczenie emisji hałasu, — budowa ścieżek rowerowych.	— wzrost natężenia ruchu pojazdów na drogach, — rosnące koszty inwestycji drogowych.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

5.1.3 Pola elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka.

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego, które występują na terenie gminy Opinogóra Górna, należą m.in.:

- stacje i linie energetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, medycynie, policji, straży pożarnej.

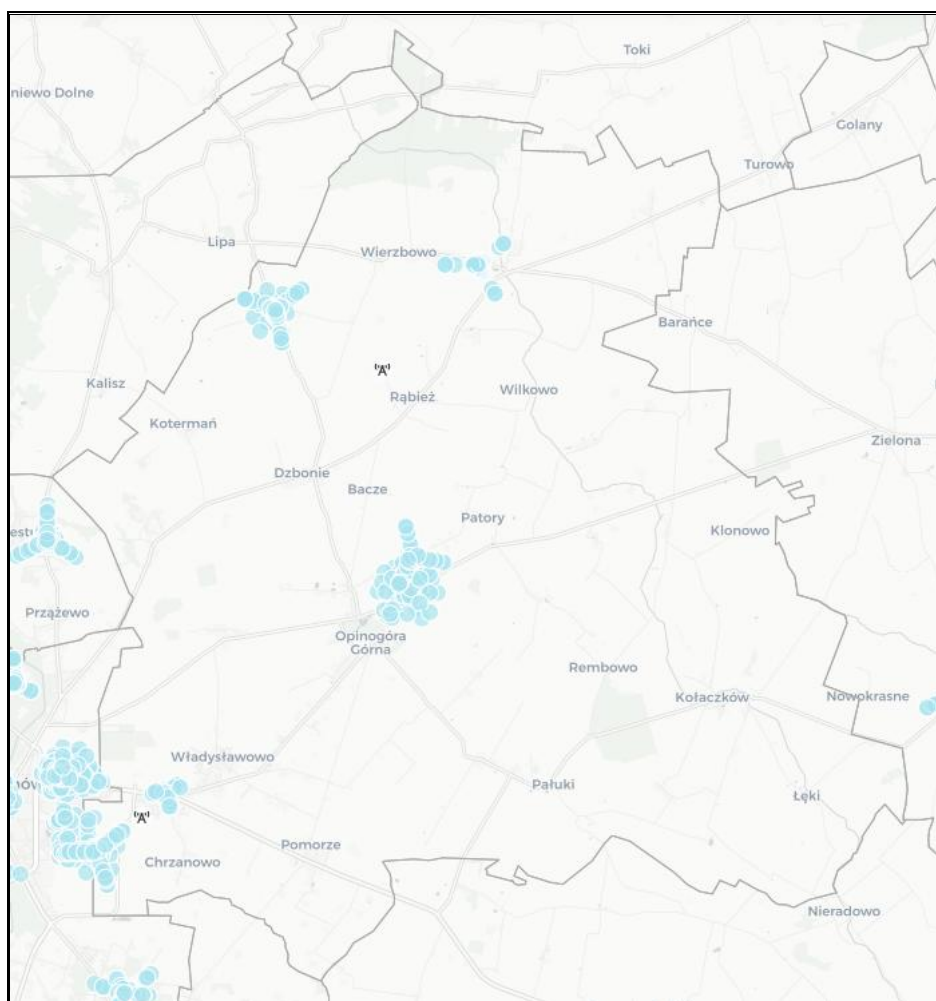
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zasilanie odbiorców na terenie gminy Opinogóra Górna, w układzie normalnym pracy sieci, odbywa się z Głównego Punktu Zasilającego 110/15kV Ciechanów znajdującego się poza obszarem gminy oraz z Głównego Punktu Zasilającego 110/15kV: Chrzanówek znajdującego się na obszarze gminy Opinogóra Górna. Na obszarze gminy znajdują się sieci elektroenergetyczne WN 110 kV, SN 15 kV oraz nN 0,4 kV²⁴.

W lipcu 2021 r. Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy uruchomił, ogólnodostępny, bezpłatny System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne – SI2PEM. Dzięki niemu możliwe jest sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscu na terenie całego kraju. System ten oparty jest na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

²⁴ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2016-2031, 2023 rok

Rysunek 8. Lokalizacja stacji bazowych oraz wyników pomiarów PEM na terenie gminy Opinogóra Górna

Legenda:

Wyniki pomiarów PEM

- < 7 V/m
- 7-14 V/m
- 14-21 V/m
- 21-28 V/m
- > 28 V/m
- pomiary selektywne

Stacja bazowa

Źródło: <https://si2pem.gov.pl/> (dostęp: 13.10.2025 r.)

Pomiary pól elektromagnetycznych (PEM) w ramach PMŚ na terenie gminy Opinogóra Górna wykonano w 2022 r. w 1 punkcie pomiarowym. W latach 2023-2024 pomiarów nie prowadzono.

Tabela 14. Dane z pomiarów PEM wykonanych w 2022 r. na terenie gminy Opinogóra Górna

Powiat	Gmina	Miejscowość	Współrzędne punktu pomiarowego	Wynik pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika WME (z obliczeń)**
ciechanowski	Opinogóra Górna	Opinogóra Górna	52.908228, 20.719342	<0,28*	-	0,03

* średni zmierzony poziom natężenia składowej elektrycznej był niższy od progu czułości sondy, którą wykonano pomiar, tj. 0,28 V/m.

**wskaźnik WME, o którym mowa w Załączniku nr 3 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020, poz.2311) jest wartością wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności wyznaczoną na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (E_{max}) uzyskanej w trakcie pomiarów w danym punkcie pomiarowym. Służy do stwierdzenia zgodności i pozwala określić, czy zmierzone poziomy PEM w tym punkcie wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448). Dopuszczalne poziomy PEM uznaje się za dotrzymane, gdy żadna z wartości wskaźnikowych WME nie przekracza wartości 1

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

W wyniku przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu PEM, który dla częstotliwości objętych monitoringiem, tj. 80 MHz-40 GHz, wynosi 28 V/m. Wartość wskaźnika WME nie przekroczyła wartości 1. W związku z tym dopuszczalne poziomy PEM w obszarze pomiarowym uznaje się za dotrzymane.

Istniejące urządzenia na terenie gminy Opinogóra Górna nie stanowią większego zagrożenia. W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym należy jednak uwzględniać następujące działania: wprowadzać zakazy lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w pasach technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych, a także ograniczać lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowych emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w postaci masztów antenowych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych oraz na terenach przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową.

5.1.3.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak urządzeń powodujących większe zagrożenie w zakresie emisji szkodliwych fal elektromagnetycznych,	— występowanie na terenie gminy sieci elektroenergetycznej wysokiego napięcia.

— brak przekroczenia wartości dopuszczalnej pól elektromagnetycznych w środowisku.	
Szanse	Zagrożenia
— wprowadzenie systemu monitoringu środowiska - okresowe badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, — modernizacja napowietrznej sieci energetycznej.	— rosnące zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet) i urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne, — niska świadomość społeczna dotyczące pól elektromagnetycznych.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.4 Gospodarowanie wodami

5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy

Gmina Opinogóra Górna pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Środkowej Wisły, wchodzącego w skład obszaru dorzecza Wisły.

Przez gminę Opinogóra Górna przepływa rzeka Sona, która ma długość 71,69 km. Jest ona lewobrzeżnym dopływem Wkry. Rzeka ma źródła w okolicach wsi Koziczyn w powiecie ciechanowskim, a uchodzi do Wkry w okolicach wsi Popielżyn-Zawady na terenie powiatu płońskiego. Na terenie gminy nie znajdują się jeziora²⁵.

5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych

Zgodnie z IIaPGW na terenie gminy Opinogóra Górna występują zlewnie następujących JCWP:

- RW2000112658899 – Węgierka,
- RW2000102659639 – Pełta do Dopływu z Chełch,
- RW200010268891 – Sona do Dopływu spod Kraszewa,
- RW200011268699 – Łydynia od Pławnicy do ujścia.

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) badane są w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych (ppk) w cyklu sześcioletnim, co 3 lata. Co roku badane są wskaźniki, dla których w ramach monitoringu prowadzonego w latach poprzednich zostały stwierdzone przekroczenia wyznaczonych dla nich odpowiednich wartości granicznych lub odpowiednich środowiskowych norm jakości. Punkty pomiarowo-kontrolne (ppk) zlokalizowane są (dla JCWP rzecznych) na zamknięciu zlewni JCWP, a wyniki prowadzonych w nich badań odzwierciedlają stan jakości całej JCWP.

Zgodnie rozporządzeniem klasyfikacyjnym (2021) co roku wykonywana jest klasyfikacja wskaźników jakości wód badanych w roku poprzednim, a co 3 lata klasyfikacja stanu lub

²⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz ocena stanu JCWP, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat.

W granicach obszaru gminy Opinogóra Górna przepływają wody JCWP:

1. JCWP (PLRW200010268891) Sona do Dopływu spod Kraszewa, badana w 2022 r. w reprezentatywnym punkcie pomiarowo - kontrolnym (ppk) (PL01S0701_1302) Sona – Gołotczyzna (brzeg), w zakresie programu monitoringu operacyjnego (MO),
2. JCWP (PLRW2000102659639) Pełta do Dopływu z Chełch, badana w 2023 r. w reprezentatywnym punkcie pomiarowo - kontrolnym (ppk) (PL01S0701_0754) Pełta – Wronowo, w zakresie programu monitoringu operacyjnego (MO).

Klasyfikacja wskaźników jakości wód na podstawie badań państwowego monitoringu środowiska (PMS).

Na podstawie badań PMS prowadzonych w roku 2022 i 2023, wykonana klasyfikacja wskaźników jakości i elementów biologicznych i fizykochemicznych JCWP Sona do Dopływu spod Kraszewa i JCWP Pełta do Dopływu z Chełch wykazała, że w JCWP rzecznych nie były dotrzymane wymagania dobrego stanu wód. Odnotowano wskaźniki, które przekroczyły wyznaczone dla nich odpowiednie wartości graniczne tj.:

- wskaźniki i elementy biologiczne w klasie 3 (stan umiarkowany, słaby, zły),
- wskaźniki i elementy fizykochemicznych (gr.3.1-3.5) w klasie >2 (poniżej stanu dobrego),

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę stanu JCWP na terenie gminy Opinogóra Górna za lata 2019-2024.

Tabela 16. Ocena stanu wód JCWP na terenie gminy Opinogóra Górna za lata 2019-2024

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
		Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Węgierka	RW2000112658899	3 (2023)	1 (2023)	>2 (2023)	-	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Pelta do Dopływu z Chelch	RW2000102659639	3 (2024)	3 (2022)	>2 (2023)	-	umiarkowany stan ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód
Sona do Dopływu spod Kraszewa	RW200010268891	3 (2022)	3 (2019)	>2 (2022)	-	umiarkowany stan ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód
Łydynia od Pławnicy do ujścia	RW200011268699	3 (2022)	1 (2022)	>2 (2024)	2 (2022)	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet, Monitoring wód powierzchniowych

5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza możliwość wystąpienia tam zjawiska powodzi²⁶. Na terenie gminy Opinogóra Górna nie występuje zagrożenie powodziowe.

Ryzyko powodzi oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Na terenie gminy Opinogóra Górna nie występuje ryzyko powodziowe.

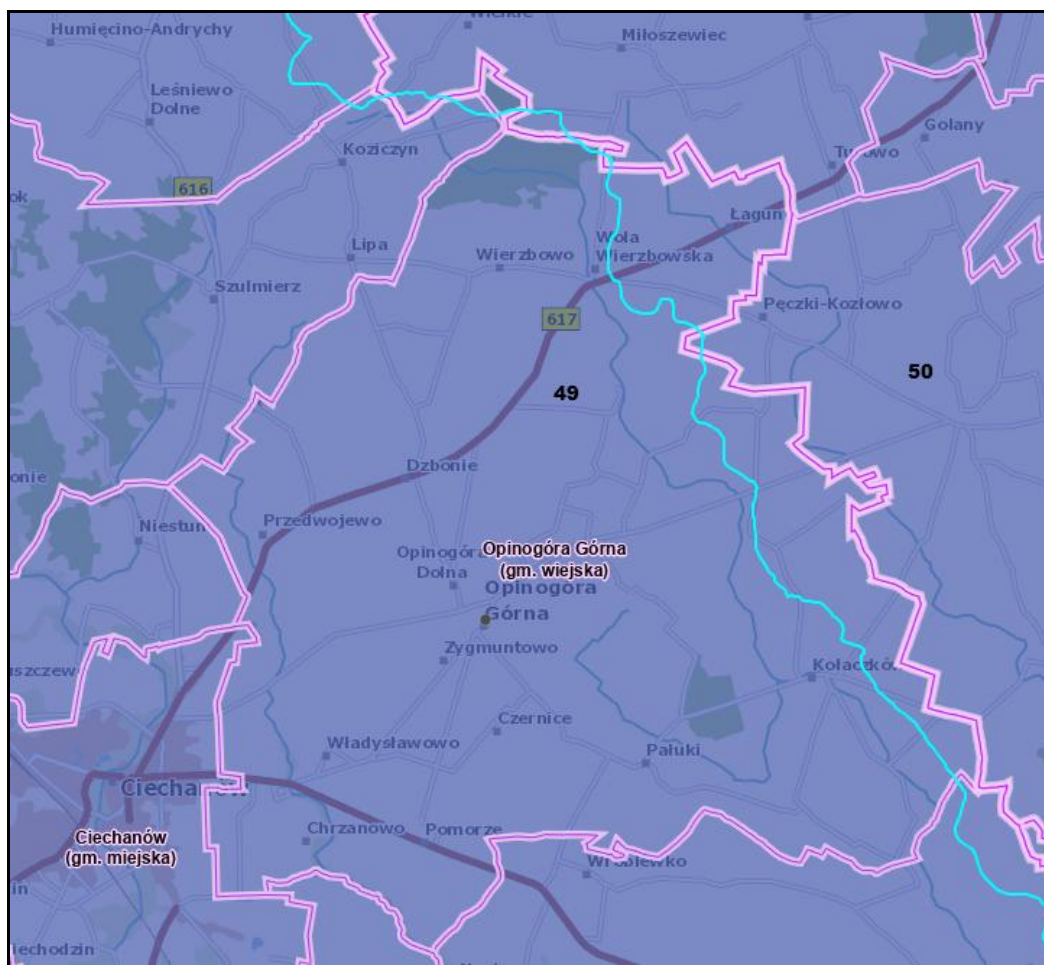
Teren gminy Opinogóra Górna jest bezpieczny pod względem zagrożenia powodziowego, co korzystnie wpływa na warunki życia mieszkańców oraz stan środowiska przyrodniczego. Brak ryzyka powodziowego oznacza mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia strat materialnych i szkód w infrastrukturze komunalnej. Środowisko naturalne nie jest narażone na degradację związaną z podtopieniami, erozją gleb czy zanieczyszczeniem wód powierzchniowych. Stabilne warunki hydrologiczne sprzyjają zachowaniu równowagi ekosystemów i umożliwiają zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi. Mieszkańcy mogą cieszyć się wysokim poziomem bezpieczeństwa ekologicznego oraz komfortem życia bez obaw o skutki powodzi.

5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy Opinogóra Górna leży na obszarze jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 49 (PLGW200049) oraz JCWPd nr 50 (PLGW200050).

²⁶ https://powodz.gov.pl/pl/o_mapach (dostęp: 14.10.2025 r.)

Rysunek 9. JCWPd na terenie gminy Opinogóra Górna

Legenda:

 - granice JCWPd

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Wody-podziemne> (dostęp: 14.10.2025 r.)

Na terenie gminy Opinogóra Górna są zlokalizowane 4 punkty pomiarowe sieci krajowej monitoringu jakości wód podziemnych, w których na podstawie badań przeprowadzonych w 2022 roku stwierdzono II lub III klasę jakości oznaczającą dobry stan chemiczny wód podziemnych.

5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) to zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe: wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h,

woda nadająca się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii. W obszarach deficytowych w wodę kryteria ilościowe przyjęte dla GZWP mogą być niższe, lecz wyróżniające zbiornik o znaczeniu praktycznym na tle ogólnie mniej korzystnych warunków hydrogeologicznych.

Gmina Opinogóra Górna znajduje się w obszarze udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr: 219 – Górna Łydynia i nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr: 215 – Subniecka warszawska. Charakterystykę GZWP przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Charakterystyka GZWP zlokalizowanych w obrębie gminy Opinogóra Górna

Nazwa GZWP	219 – Górna Łydynia	215 – Subniecka warszawska
Typ	porowy	porowy
Powierzchnia [km ²]	151,10	51 000,00
Proponowany obszar ochronny [km ²]	nie wyznaczono	-
Klasa jakości wody	na przeważającym obszarze II, lokalnie III	-

Źródło: Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce

nadmiernego stosowania nawozów i środków ochrony roślin, które przedostają się do wód w wyniku spływów powierzchniowych.

Dodatkowym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna infrastruktura sanitarna na terenie gminy. W obszarach nieskanalizowanych mieszkańcy korzystają z bezodpływowych zbiorników (szamb), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. W przypadku nieszczelnych szamb istnieje ryzyko skażenia gleby i wód w okolicy posesji. Bakteriologiczne zanieczyszczenia mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie zdrowotne, a chemiczne przedostają się do gleby i roślin, w tym warzyw i zbóż. Szkodliwe związki chemiczne mogą rozprzestrzeniać się na większe odległości, prowadząc do skażenia wód podziemnych, co dodatkowo pogarsza stan środowiska wodnego.

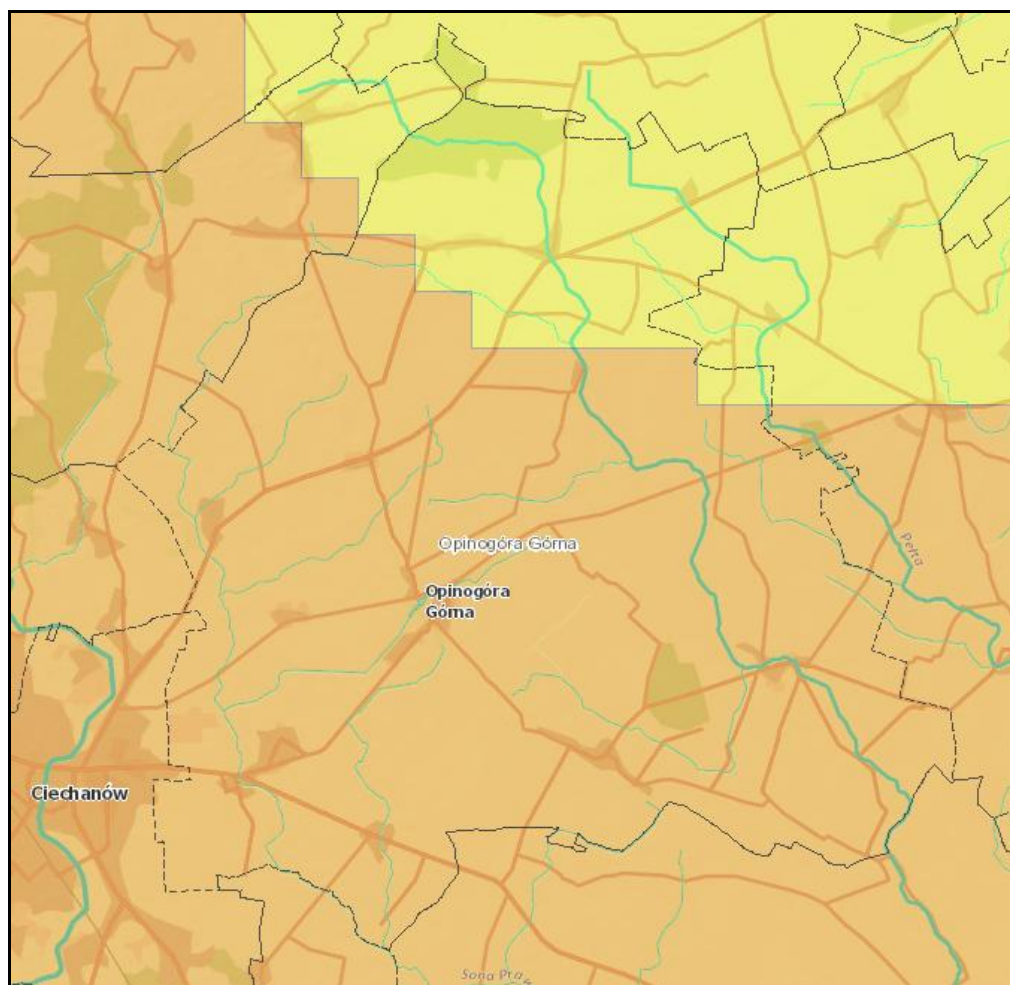
5.1.4.7. Zagrożenie suszą

Suszę na danym terenie opisać można według podziału na:

- suszę atmosferyczną,
- suszę rolniczą na terenach rolnych i leśnych,
- suszę hydrologiczną,
- suszę hydrogeologiczną.

Susza atmosferyczna jest to okres, w którym opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w ciepłej porze roku, wzmagający inwestycyjne parowanie oraz ewapotranspirację (wskaźnik klimatyczny mówiący o tym, jak szybko mogłoby zachodzić parowanie, gdyby dostępność wody była wystarczająca). Powyższe prowadzi do naruszenia zasobów wód glebowych i powierzchniowych. W zależności od warunków środowiska przyrodniczego, jego zmienności przestrzennej oraz zagospodarowania i zapotrzebowania na wodę, susza atmosferyczna może aktywować kolejno suszę rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną. Teren gminy Opinogóra Górna jest w przewadze silnie zagrożony suszą atmosferyczną z wyjątkiem północnej części, gdzie występuje umiarkowane zagrożenie suszą atmosferyczną, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 11. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy Opinogóra Górna

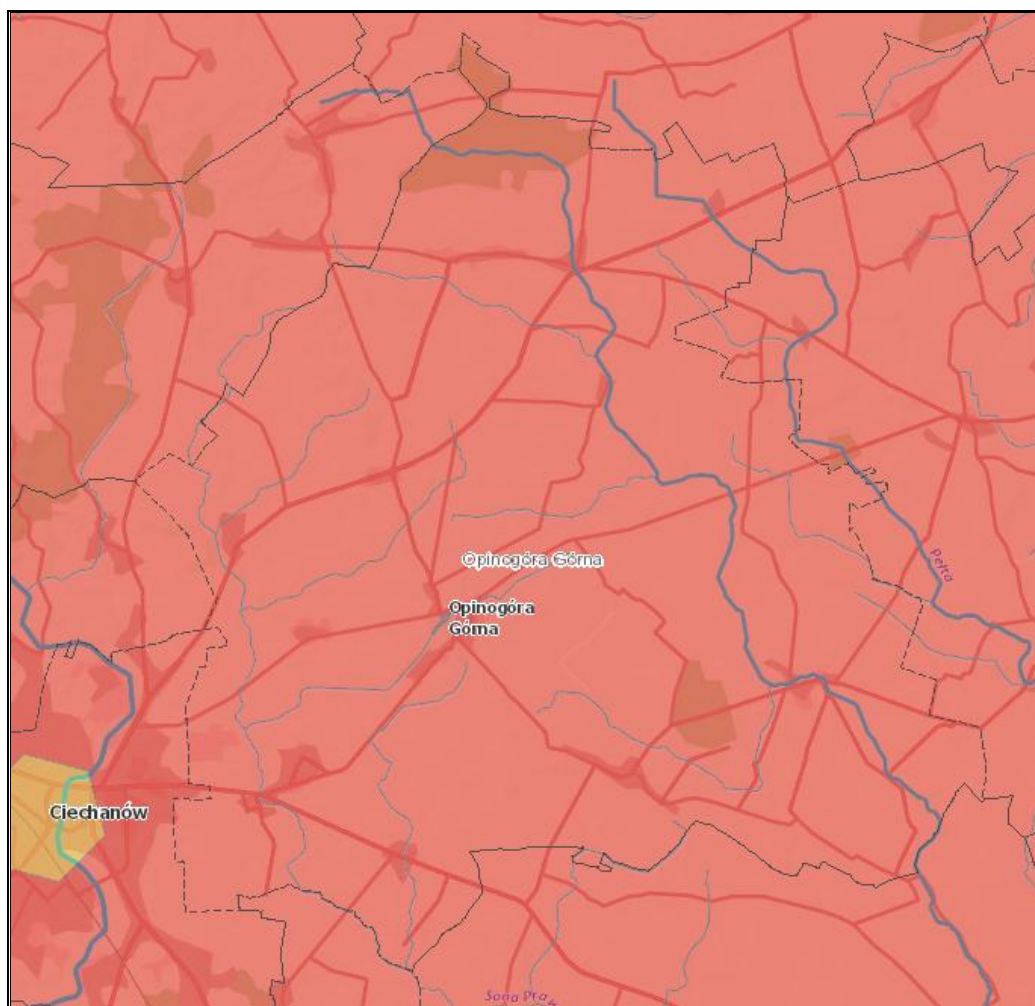
Legenda:

- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 14.10.2025 r.)

Susza rolnicza to okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb roślin w profilu glebowym i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Nazywana jest również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej. Zaznaczyć należy, iż nie każdy okres bezopadowy i jednoczesny spadek wilgoci glebowej jest suszą rolniczą. Warunkiem zaistnienia suszy rolniczej jest wystąpienie zmian w stanie roślinności, tj. wystąpienia objawów stresu wodnego, spadku w biomase i ograniczeń plonowania. Czas wystąpienia deficytu zasobów wodnych w glebie oraz ich dotkliwość zależą bezpośrednio od właściwości retencyjnych gleby – są zatem zmienne w czasie oraz w przestrzeni, stosownie do rozkładu przestrzennego typów gleb. Susza rolnicza prowadzi do wytworzenia strat bezpośrednich w ekosystemach naturalnych, ale przede wszystkim skutkuje stratami w produkcji rolnej i leśnej. Teren gminy Opinogóra Górna jest ekstremalnie zagrożony suszą rolniczą, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 12. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy Opinogóra Górna

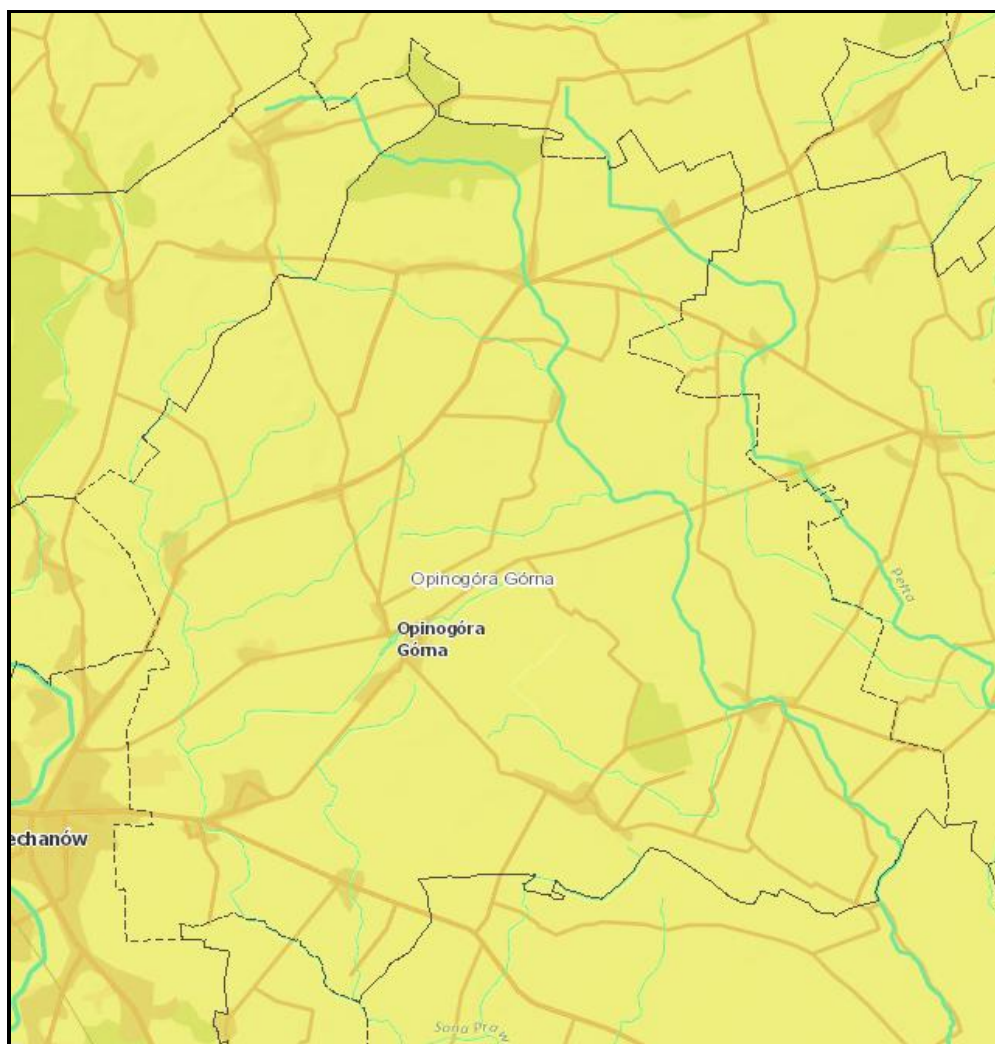

Legenda:

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 14.10.2025 r.)

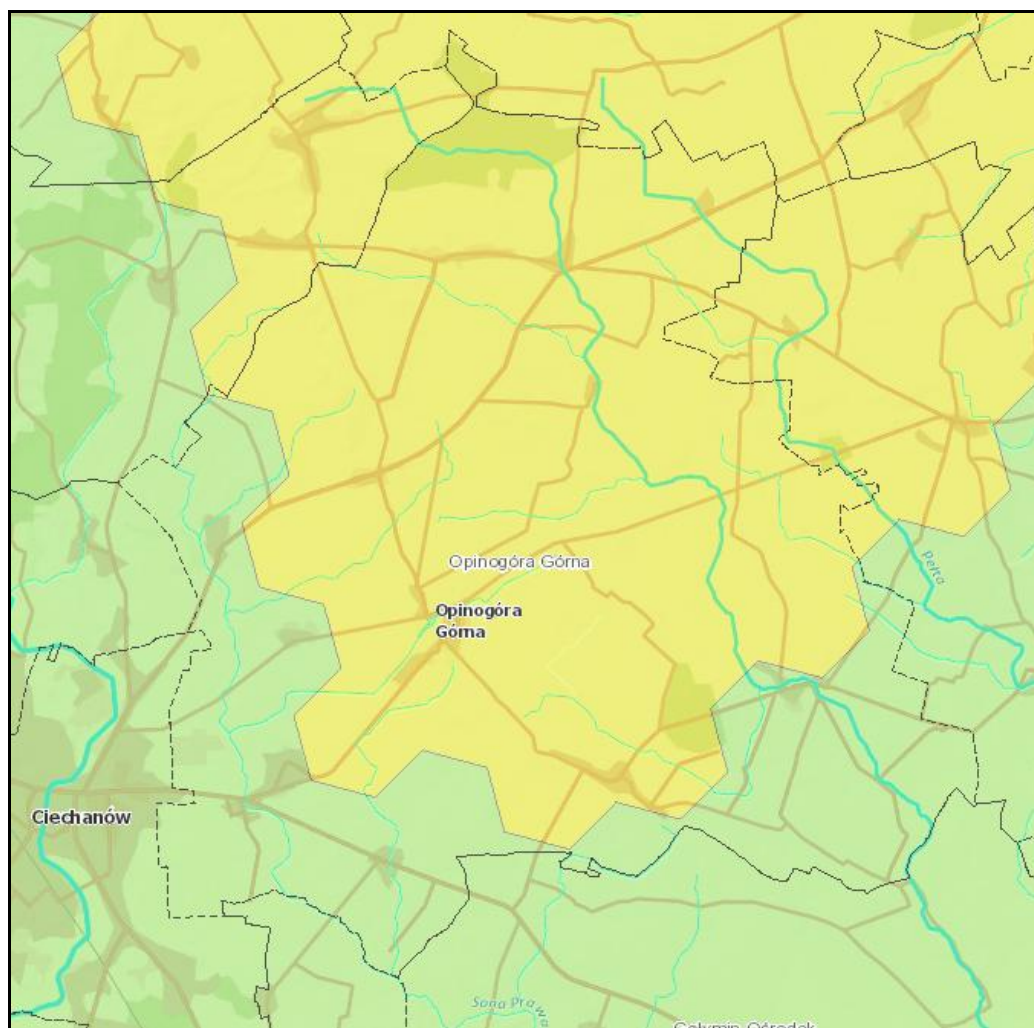
Susza hydrologiczna to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do sytuacji przeciętnej w wieloleciu. Susza hydrologiczna jest z reguły kolejnym etapem pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej, ale może również ujawnić się i przebiegać po zakończeniu okresu bezopadowego. Na terenie gminy Opinogóra Górna występuje umiarkowane zagrożenie suszą hydrologiczną.

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Susza hydrogeologiczna, nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni. Jak przedstawiono na mapie poniżej teren gminy Opinogóra Górna jest w przewadze umiarkowanie zagrożony suszą hydrogeologiczną, a w południowej części występuje słabe zagrożenie suszą hydrogeologiczną.

Rysunek 14. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Opinogóra Górna

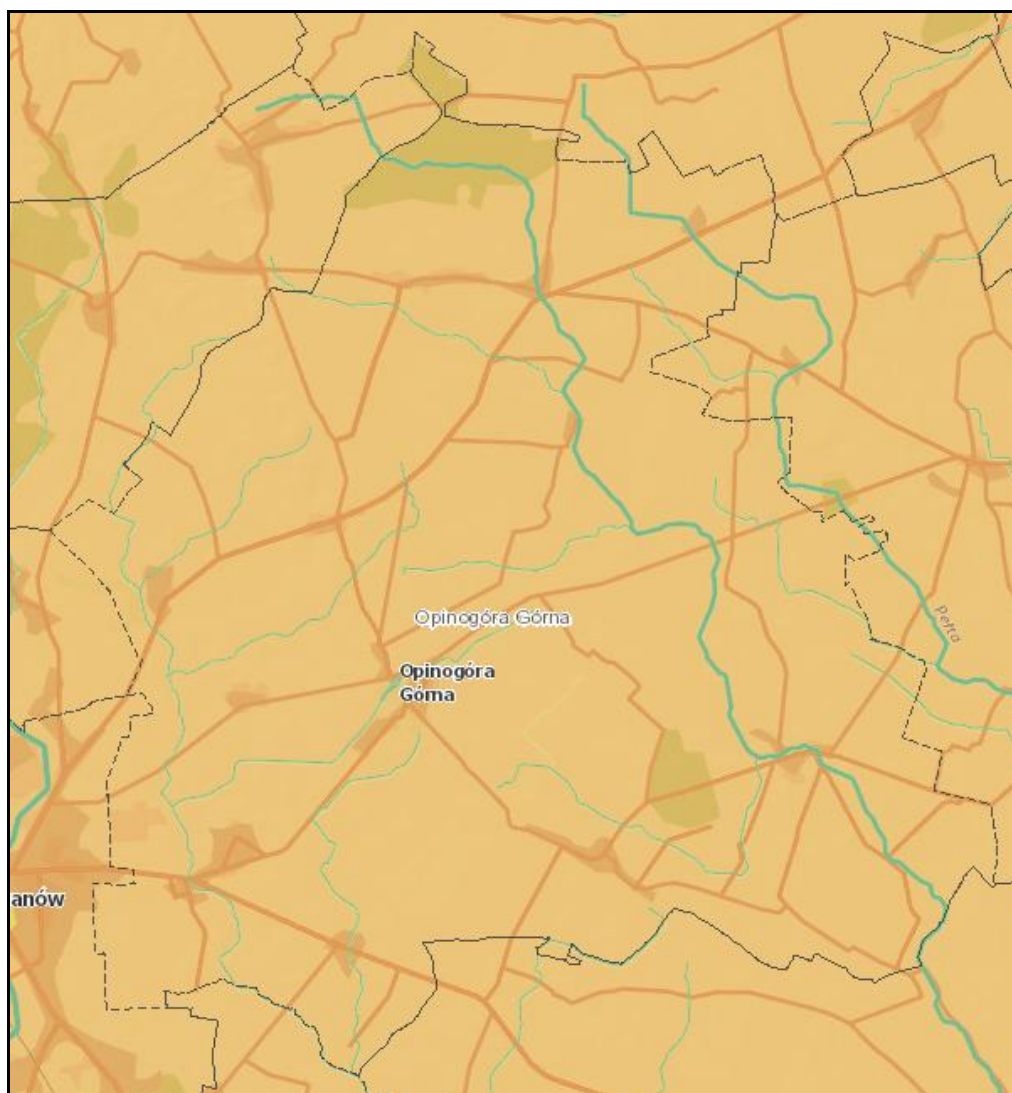
Legenda:

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 14.10.2025 r.)

Zestawienie łączne wyników zagrożenia suszą dostarcza istotnych wniosków diagnostycznych z punktu widzenia planowania w gospodarowaniu wodą. Gmina Opinogóra Górna jest silnie zagrożona suszą.

Rysunek 15. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy Opinogóra Górna

Legenda:

- słabo zagrożone suszą
- umiarkowanie zagrożone suszą
- silnie zagrożone suszą
- ekstremalnie zagrożone suszą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 14.10.2025 r.)

Zjawisko suszy powoduje nadmierne odparowywanie wody z gleby, co prowadzi do jej przesuszenia i ma bezpośredni wpływ na zdolność gleby do utrzymania życia roślin. Susza sprzyja wysychaniu roślinności, co zwiększa ryzyko wystąpienia pożarów lasów i obszarów trawiastych. Sucha roślinność staje się łatwopalnym materiałem. Spadek poziomu wód gruntowych i powierzchniowych może prowadzić do zmniejszenia dostępności wody pitnej dla społeczności lokalnych. Konieczność ograniczania zużycia wody może wpływać na codzienne życie ludzi, a także na sektor gospodarczy. W związku z tym, zarządzanie skutkami suszy wymaga holistycznego podejścia, które obejmuje zarówno działania prewencyjne, jak

i adaptacyjne, mające na celu minimalizację negatywnych skutków tego zjawiska na środowisko, rolnictwo i społeczeństwo.

W celu przeciwdziałania skutkom suszy sporządzony został Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. W Planie tym zawarto „katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy”, co odpowiada brzmieniu art. 184 ust. 2 pkt 4 ustawy – Prawo wodne przed jego nowelizacją.

5.1.4.8 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarowanie wodami.

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez GIOŚ, — dobra jakość wód podziemnych, — brak zagrożenia i ryzyka powodziowego występującego na terenie gminy.	— zły stan wód powierzchniowych, — silne zagrożenie suszą na terenie gminy, — zbiorniki bezodpływowe znajdujące się na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — zwiększenie ilości punktów monitoringowych wód, — prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni, — kontynuacja działań z zakresu ochrony wód, — rozwój „systemu retencjonowania wody” w postaci rozbudowy tzw. małej retencji, — dofinansowanie na likwidację zbiorników bezodpływowych i budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	— działalność rolniczo-gospodarcza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — anomalia pogodowe.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa

Na przełomie lat 2020-2024 wzrosła długość czynnej sieci rozdzielczej o 1,4 km, tj. 0,70%. Wzrosła także liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 104, tj. 7,06%. Zmalała natomiast liczba awarii sieci wodociągowej o 81,25%. Stopień zwodociągowania gminy w 2024 roku wyniósł 94,30%. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Sieć wodociągowa na terenie gminy Opinogóra Górna w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020	2021	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	198,60	199,60	199,70	199,90	200,00
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 473	1 507	1 527	1 550	1 577
Awarie sieci wodociągowej	szt.	16	22	9	6	3
Stopień zwodociągowania gminy	%	93,50	93,50	93,60	93,70	94,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 14.10.2025 r.)

Gmina zaopatrywana jest w wodę z 5 stacji uzdatniania wody zlokalizowanych w miejscowościach: Opinogóra Górna, Kołaczków, Trętowo-Pełzy, Wola Wierzbowska oraz ul. Gostkowska, Ciechanów²⁷.

Oceny jakości wód z terenu gminy Opinogóra Górna dokonane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ciechanowie za 2024 rok:

- 3 wodociągi dostarczały wodę o wymaganej jakości fizykochemicznej i mikrobiologicznej (Kołaczków, Trętowo, Ciechanów),
- w 2 wodociągach odnotowano krótkotrwałe pogorszenie jakości wody w zakresie wskaźników fizykochemicznych (Opinogóra – smak, Wola Wierzbowska – smak, zapach),
- 1 wodociąg okresowo dostarczał wodę o braku przydatności do spożycia przez ludzi (Wola Wierzbowska – stwierdzono przekroczenie wskaźników mikrobiologicznych)²⁸.

Działania naprawcze przeprowadzone przez przedsiębiorstwo wodociągowe w ww. sytuacjach skutkowały przywróceniem wymaganej jakości wody.

5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna

Na przełomie lat 2020-2024 wzrosła długość czynnej sieci kanalizacyjnej o 5,70 km, tj. 25,45%. Wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 68 sztuk, tj. 18,38%. W 2024 r. stopień skanalizowania gminy wynosił 26,70%. Na terenie gminy istnieją trzy oczyszczalnie ścieków: osiedlowa w Opinogórze Górnej, wiejska w miejscowości Pomorze oraz oczyszczalnia przy Szkole Podstawowej w Opinogórze Górnej. Na terenie gminy są również nowoczesne oczyszczalnie przyzagrodowe. Samorząd gminy wspierał zakup instalacji przydomowych (ekologicznych) oczyszczalni ścieków. Instalowanie

²⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

²⁸ Urząd Gminy w Opinogórze Górnej.

tego typu urządzeń oczyszczających ścieki ma szczególne znaczenie na obszarach wiejskich o rozproszonej zabudowie.

Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 20. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Opinogóra Górna w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020	2021	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	22,40	22,40	22,40	22,80	28,10
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	370	381	385	401	438
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	9	4	4	1	2
Stopień skanalizowania gminy	%	25,40	25,60	25,80	26,00	26,70
Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	800	800	810	810	711
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	247	248	248	248	299

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 14.10.2025 r.)

Gmina Opinogóra Górna częściowo należy do Aglomeracji Ciechanów. Aglomeracja została utworzona na mocy uchwały nr 314/XXX/2021 Rady Miasta Ciechanów z dnia 4 stycznia 2021 r., która została zmieniona uchwałą nr 768/LXXVII/2024 Rady Miasta Ciechanów z dnia 4 stycznia 2024 r. W skład aglomeracji wchodzi następujące gminy: Ciechanów, Opinogóra Górna i Miasto Ciechanów.

Agglomeracja Ciechanów obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w miejscowości Ciechanów przy ul. Szczurzynek 1. Oczyszczalnia spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni wynoszą:

- BZT5 – 565,00 mgO₂/l,
- ChZT – 1 212,00 mgO₂/l,
- zawiesina ogólna – 478,00 mg/l,
- azot ogólny – 97,00 mg/l,
- fosfor ogólny – 18,20 mg/l.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w oczyszczalni wynoszą:

- BZT5 – 3,80 mgO₂/l,
- ChZT – 54,00 mgO₂/l,
- zawiesina ogólna – 13,60 mg/l,
- azot ogólny – 7,70 mg/l,
- fosfor ogólny – 0,78 mg/l²⁹.

5.1.5.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— wysoki stopień zwodociągowania gminy, — spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r., jeśli chodzi o średnie roczne stężenia ładunków zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych w oczyszczalni ścieków znajdującej się w mieście Ciechanów, — rosnąca liczba przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej.	— występowanie na terenie miasta zbiorników bezodpływowych, — niski stopień skanalizowania gminy.
Szanse	Zagrożenia
— rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.	— ryzyko niewłaściwego zagospodarowania nieczystości ciekłych przez właścicieli, — awarie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.6 Zasoby geologiczne

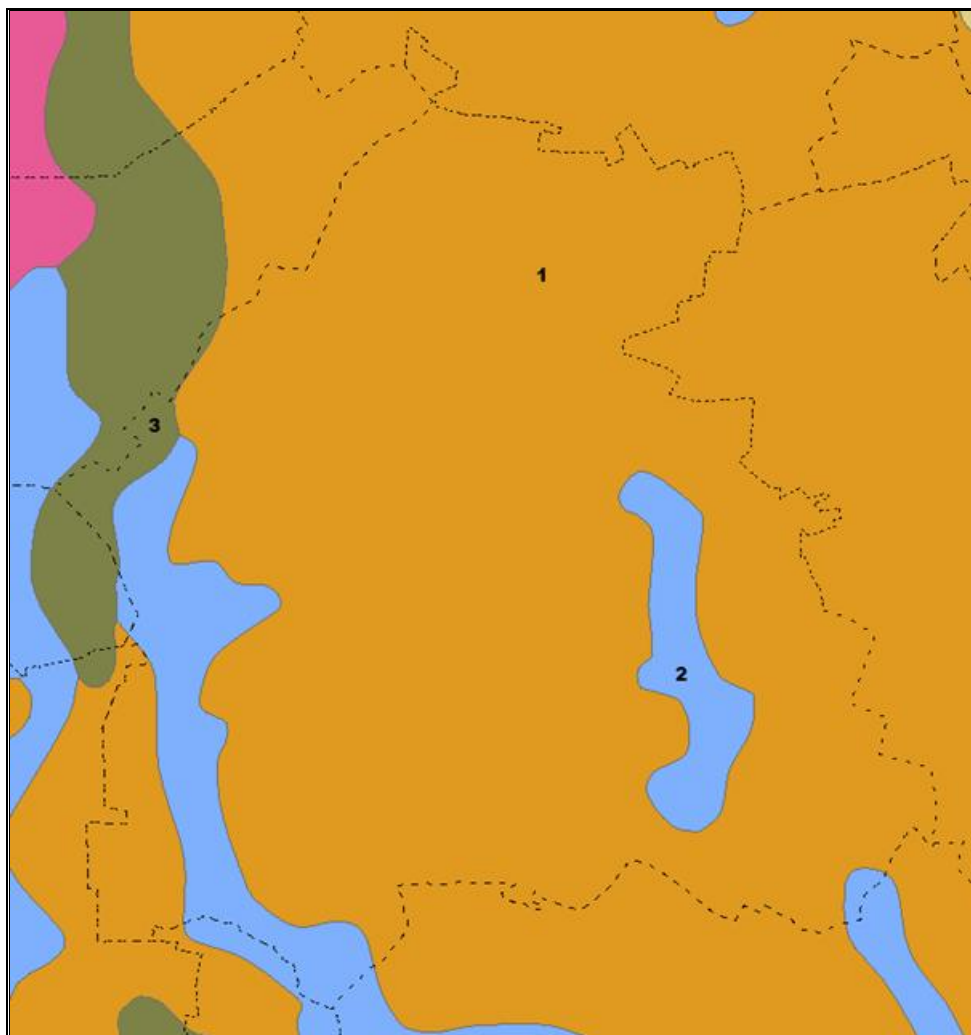
Część gminy znajduje się w obrębie Wysoczyzny Ciechanowskiej i na wschodniej części Wzniesień Mławskich. Krajobraz gminny charakteryzuje się płaskorówninną rzeźbą terenu. W rzeźbie terenu odznaczają się nieliczne pagórki i wzniesienia. Tereny Wysoczyzny Ciechanowskiej zostały wykształcone w czasie działalności lodowca stadiału Wkry (złodowacenie środkowopolskie). Gmina Opinogóra Górna znajduje się na wysoczyźnie morenowej, której podłoże stanowią gliny zwałowe, piaski gliniaste i iły zastoiskowe oraz piaski różnoziarniste. Przez obszar gminy od północnego zachodu po południowy wschód przebiega „Krawędź opinogórska”, która charakteryzuje się spadkami

²⁹ Sprawozdanie KPOŚK za 2023 r.

dochodzącymi do 5 stopni. W podłożu wysoczyzny morenowej występują grunty nośne, w których zalegają wody gruntowe. Znajdują się one poniżej 2 m p.p.t.³⁰

Na poniższej mapie przedstawiono utwory przypowierzchniowe występujące na terenie gminy Opinogóra Górna.

Rysunek 16. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy Opinogóra Górna

Legenda:

1. Gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe.
2. Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły.
3. Iły, mułki i piaski zastoiskowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL; <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy> (dostęp: 14.10.2025 r.)

³⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Obszary górnicze i złoża kopalin

Na obszarze gminy Opinogóra Górna nie występują złoża kopalin, ani tereny górnicze³¹.

Osuwiska

Osuwisko jest przemieszczeniem mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzeliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Oslony Przeciwośuwiskowej SOPO), na terenie gminy Opinogóra Górna nie występują osuwiska, ani tereny nimi zagrożone³².

5.1.6.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak osuwisk i terenów zagrożonych osuwiskiem występujących na obszarze gminy.	— brak złóż kopalin zlokalizowanych na terenie gminy, — brak aktualnych obszarów górniczych.
Szanse	Zagrożenia
— podejmowanie działań zapobiegawczych przemieszczaniu się mas ziemnych, — ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego, — nacisk na rekultywację terenów po zakończonych eksploatacjach kopalin.	— niewystarczające środki finansowe na inwestycje z zakresu ochrony powierzchni ziemi, — ryzyko występowania miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.7 Gleby

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

³¹ <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start> (dostęp: 14.10.2025 r.)

³² <https://www.pgi.gov.pl/osuwiska/123/aplikacja.html> (dostęp: 14.10.2025 r.)

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów),
- działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków,
- komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Obszar gminy Opinogóra Górna charakteryzuje się znacznym udziałem gleb bardzo dobrych tj. II i III klasy, zajmujących 44% gruntów ornych (kompleks 1 pszenney bardzo dobry i 2 pszenney dobry) oraz dużym udziałem gleb klasy IV zajmującej 50% gruntów ornych (kompleks 5 żytni - dobry i 8 zbożowo - pastewny mocny)³³.

Na terenie gminy na podłożu gliniastym (glin średnich i ciężkich) występują czarne ziemie zdegradowane i gleby szare kompleksu pszennego dobrego. Na podłożu składającego się z ilów (gleb ilastych bardzo ciężkich) i piasków gliniastych lekkich występują czarne ziemie zdegradowane i gleby szare kompleksu żytniego dobrego. Na podłożu ilastym występują również gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego. Na glebach lekkich pylastych i glinach średnich znajdują się czarne ziemie właściwe kompleksu pszennego dobrego. Na podłożu składającego się z piasków gliniastych lekkich i piasków gliniastych lekkich pylastych silnie szkieletowych występują czarne ziemie właściwe, znajdujące się na użytkach zielonych bardzo dobrych i dobrych, zaś użytki zielone średnie składają się z mad. Na podłożu glin ciężkich i piasków gliniastych lekkich znajdują się czarne ziemie zdegradowane i gleby szare kompleksu żytniego bardzo dobrego (pszenno-żytniego). Na glebach leśnych znajdują się czarne ziemie właściwe. Na terenie gminy występują również nieużytki³⁴.

Badania monitoringowe gleb

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.).

Na obszarze gminy Opinogóra Górna nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, zatem nie jest ona objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska³⁵.

Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed tą datą. Ocenia się je na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska

³³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

³⁴ Jw.

³⁵ https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/ (dostęp: 14.10.2025 r.)

z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi³⁶.

Na terenie gminy Opinogóra Górna nie występują historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi³⁷.

5.1.7.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gleby.

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— brak historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi zlokalizowanych na terenie gminy, — przewaga bardzo dobrych i dobrych jakościowo gleb występujących na terenie gminy.	— brak stałego punktu pomiarowo kontrolnego monitoringu gleb na obszarze gminy.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — popularyzacja rolnictwa ekologicznego, — restrykcyjne normy środowiskowe dla przedsiębiorstw wpływające na zapobieganie skażeniu gleb, — rozwój sieci kanalizacyjnej.	— postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, — erozja wodna i wietrzna, — ryzyko degradacji gleb w związku z działalnością rolniczą i używaniem sztucznych nawozów.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zadań w kwestii ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami oraz ograniczenie ich powstawania.

Na obszarze gminy obowiązuje regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Opinogóra Górna. Regulamin został przyjęty uchwałą nr XVIII/121/2020 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 30 czerwca 2020 r., zmieniony uchwałą nr XLIX/335/2023 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 15 marca 2023 r. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku, głównie poprzez ustalenie m.in.:

³⁶ <https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/historyczne-zanieczyszczenie-powierzchni-ziemi> (dostęp: 14.10.2025 r.)

³⁷ <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 14.10.2025 r.)

1. wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
2. rodzajów i minimalnej pojemności pojemników lub worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości w tym na terenach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych pojemników i worków oraz utrzymania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, jak również utrzymanie w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów,
3. częstotliwości i sposobów pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
4. innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
5. obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
6. wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej,
7. obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminy jej przeprowadzania.

Za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy Opinogóra Górna odpowiedzialne jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Ciechanowie³⁸.

Na terenie gminy Opinogóra Górna przy ul. C. K. Norwida 5 na terenie oczyszczalni ścieków funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)³⁹.

Na przestrzeni lat 2022-2024 łączna masa odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy Opinogóra Górna wzrosła o 198,5900 Mg, tj. 14,07%, co świadczy o większej produkcji odpadów. Szczegóły w podziale na rodzaje odpadów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Rodzaj i ilość odpadów komunalnych wytworzonych w latach 2022-2024 na terenie Gminy Opinogóra Górna [Mg]

Rodzaj odpadu	2022	2023	2024
Odpady ulegające biodegradacji	129,4200	114,8600	155,2200
Odpady wielkogabarytowe	69,9200	88,4600	97,5600
Tworzywa sztuczne	82,4100	73,9200	80,9600
Opakowania ze szkła	87,9600	87,3600	100,2400
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	7,6000	5,0800	4,9400

³⁸ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2024 Gmina Opinogóra Górna

³⁹ Jw.

Rodzaj odpadu	2022	2023	2024
Papier i tektura	28,1800	34,4320	37,4400
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	2,5200	0,9400	7,9000
Urządzenia zawierające freony	7,9000	8,6400	9,6200
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny – popioły z palenisk domowych	0,0000	7,1600	33,4800
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	0,0000	8,5600	12,9000
Zużyte opony	0,0000	0,0000	14,5600
Inne odpady nieulegające biodegradacji	11,2400	6,7000	9,5400
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	984,1800	993,0000	1 045,5600
Łącznie	1 411,3300	1 429,1120	1 609,9200

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2022-2024 Gmina Opinogóra Górna

W przypadku łącznej masy odpadów komunalnych odebranych w PSZOK w 2024 roku można zauważyć wzrost w stosunku do 2022 roku o 3,8290 Mg, tj. 49,03%. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25. Rodzaj i ilość zebranych odpadów na terenie PSZOK w latach 2022-2024 z terenu gminy Opinogóra Górna [Mg]

Rodzaj odpadu	2022	2023	2024
Zużyte opony	0,0000	0,0000	0,5300
Odpady wielkogabarytowe	6,8800	2,0400	4,6500
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,2400	0,0800	0,3800
Urządzenia zawierające freony	0,3700	0,0400	0,3000
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	0,0000	3,7800	5,5400
Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,0000	0,0540	0,0000
Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,0000	0,0000	0,0190
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,1200	0,0000	0,1200
Tworzywa sztuczne	0,2000	0,0000	0,1000

Rodzaj odpadu	2022	2023	2024
Łącznie	7,8100	5,9940	11,6390

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2022-2024 Gmina Opinogóra Górna

Gmina Opinogóra Górna w latach 2022-2024 osiągnęła obowiązkowe poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. W 2024 roku poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wyniósł 46,31%. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych przez Gminę Opinogóra Górna w latach 2022-2024

Rok	Obowiązkowe poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
2022	25%	28,39%
2023	35%	36,94%
2024	45%	46,31%

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2022-2024 Gmina Opinogóra Górna

W przypadku poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania gmina Opinogóra Górna w 2022 roku osiągnęła poziom 14,81%, w 2023 roku 15,05%, a w 2024 roku 15,18%, zatem nie przekroczyła poziomu ograniczania masy odpadów wynikającego z rozporządzenia, który wynosi 35,00%⁴⁰.

Na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Opinogórze Górnej publikowane są materiały edukacyjne związane z gospodarką odpadami, opisujące m.in. jak prawidłowo segregować odpady, jak działa PSZOK, czy też wpływ recyklingu na otaczające środowisko⁴¹.

Według danych GUS na terenie gminy Opinogóra Górna nie ma zlokalizowanych składowisk odpadów, ani dzikich wysypisk⁴².

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Azbest stanowi zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, gdy ulegnie uszkodzeniu np. (łamanie, cięcie) lub gdy dojdzie do jego korozji. Wynikiem wskazanych

⁴⁰ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2022-2024 Gmina Opinogóra Górna

⁴¹ <https://ugopinogora.bip.org.pl/id/538> (dostęp: 15.10.2025 r.)

⁴² Bank Danych Lokalnych GUS, stan na 31.12.2024 r.

procesów jest uwalnianie włókien tego minerału do powietrza i możliwość ich wdychania, dostawania się do układu oddechowego i uszkodzania pęcherzyków płucnych.

Na terenie gminy Opinogóra Górna obowiązuje „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2009-2032” przyjęty uchwałą nr XXVII/134/09 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 6 kwietnia 2009 r., zmieniony uchwałą nr X/61/2025 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 27 lutego 2025 r. Celem opracowania Programu jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy do końca 2032 roku.

Zgodnie z Bazą azbestową, która jest na bieżąco uzupełniana przez Gminę, suma unieszkodliwionego azbestu dotychczas wynosi 927 161 kg, ilość zinwentaryzowanego azbestu 5 659 521 kg, zatem pozostałego do unieszkodliwienia – 4 732 360 kg⁴³. Oznacza to, iż unieszkodliwiono 16,38% zinwentaryzowanego azbestu.

Podjęte przez gminę kroki są istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia publicznego. Aby osiągnąć cel programu do 2032 roku, niezbędne jest dalsze zaangażowanie, edukacja mieszkańców na temat zagrożeń związanych z azbestem oraz pozyskiwanie środków na utylizację tego materiału. W ten sposób gmina może skutecznie chronić zarówno swoich mieszkańców, jak i środowisko naturalne przed szkodliwym wpływem azbestu.

5.1.8.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 27. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— prowadzenie działań z zakresu usuwania azbestu na terenie gminy, — brak składowisk odpadów na terenie gminy, — brak dzikich wysypisk na terenie gminy, — osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w latach 2022-2024, — osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w latach 2022-2024.	— niewystarczający stopień usunięcia wyrobów azbestowych na terenie gminy, — wzrost odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy.
Szanse	Zagrożenia

⁴³ <https://bazaazbestowa.gov.pl/> (dostęp: 18.06.2025 r.)

— ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest ze środków zewnętrznych.	— rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami, — powstawanie dzikich wysypisk. — nielegalne materiały niebezpieczne występujące na terenie gminy, — działalność firm na terenie gminy zajmujących się zbieraniem i przetwarzaniem odpadów.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

5.1.9 Zasoby przyrodnicze

Terenami leśnymi stanowiącymi własność Skarbu Państwa znajdującymi się na terenie gminy Opinogóra Górna zarządza Nadleśnictwo Ciechanów⁴⁴.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Opinogóra Górna zgodnie z danymi GUS na koniec 2024 r. wynosiła 488,44 ha. Lesistość na terenie gminy wynosiła 3,50%. Szczegółowe dane na temat lasów i gruntów leśnych zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 28. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Opinogóra Górna

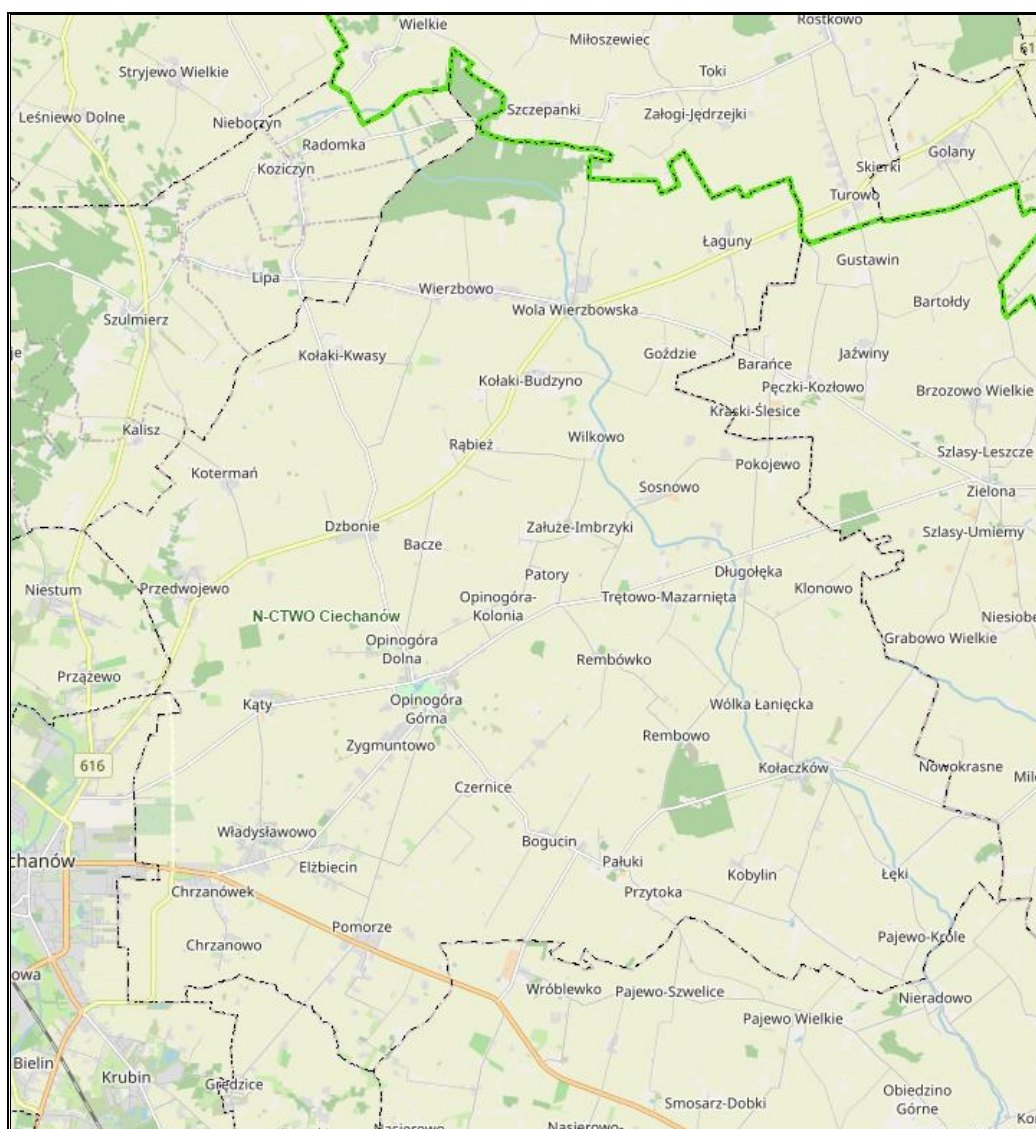
Wyszczególnienie	Jedn. miary	2024
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	488,44
Lesistość	%	3,50
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	374,50
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	357,50
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	344,46
Grunty leśne prywatne	ha	113,94
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	481,24
Lasy publiczne ogółem	ha	367,30
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	350,30
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	337,26
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	13,04
Lasy publiczne gminne	ha	0,00
Lasy prywatne ogółem	ha	113,94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp 15.10.2025 r.)

Na rysunku poniżej zaprezentowano mapę obszarów leśnych w Gminie Opinogóra Górna.

⁴⁴ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy> (dostęp: 15.10.2025 r.)

Rysunek 17. Mapa obszarów leśnych w Gminie Opinogóra Górna

Legenda:

 - obszary leśne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy> (dostęp: 15.10.2025 r.)

Zadrzewienia i obszary leśne są ważnym czynnikiem retencji i stabilizacji warunków wodnych, zmniejszają zagrożenie powodziowe, łagodzą niedobory wód, chronią gleby przed erozją oraz poprawiają warunki aerosanitarne.

Flora i fauna

Na terenie gminy znajdują się parki podworskie, które zlokalizowane są w miejscowościach: Kobylin, Pałuki, Przedwojewo, Rembowo, Opinogóra Górna. Dzięki działalności antropogenicznej związanej z rolnictwem występują tu pasy zadrzewień śródpolnych, najczęściej w formie grupy lub silnie rozwiniętej kępy roślinności drzewiastej, zwanych remizami. O biologicznej wartości remiz świadczą występujące w nich różne

gatunki drzew, krzewów roślin zielonych jak: czeremcha, szakłak, bez czarny, wierzba, topola, grusza, świerk, sosna, kalina, śliwa, itd. W remizach występują takie gatunków zwierząt i ptaków jak: gronostaj, lis, jeż, łasica, pustułka, dzierzba itd. W związku z występowaniem na terenie gminy form ochrony przyrody, obszar ten charakteryzuje się bogatą fauną. Spotkać tu można gatunki typowe dla fauny leśnej, jak np. dziki, sarny i lisy, rzadziej łosie, zające, jelenie, borsuki i daniiele. Wśród ptactwa występują różne gatunki kaczek, kurek wodnych. W związku z rolniczym charakterem gminy spotkać tu można typową faunę związaną z polami uprawnymi i działalnością rolniczą, tj. zwierzęta hodowlane, głównie bydło, trzoda chlewna i drób⁴⁵.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy Opinogóra Górna znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

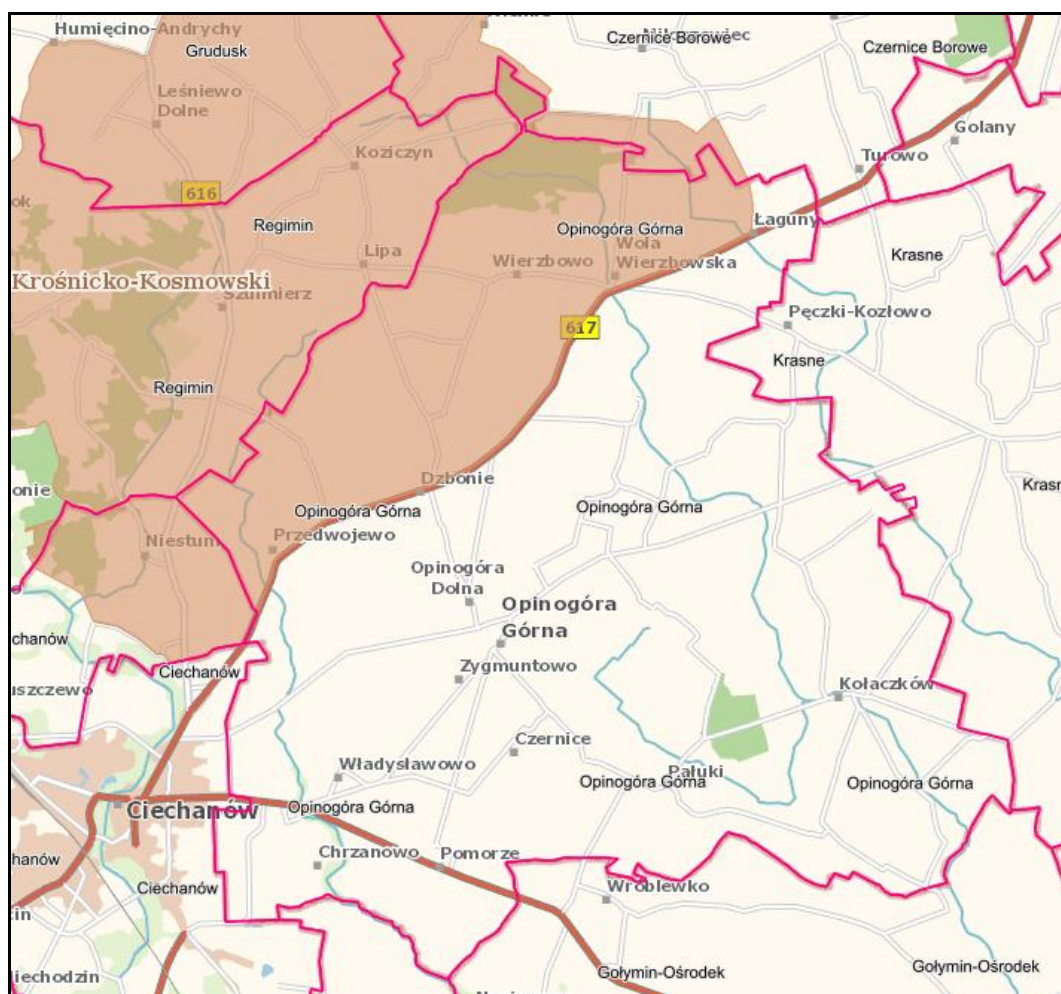
- Obszar Chronionego Krajobrazu: Krośnicko-Kosmowski,
- 3 pomniki przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu: Krośnicko-Kosmowski – obszar o powierzchni 19 851,32 ha. Powstał na mocy uchwały nr 59/X/90 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Ciechanowie z dnia 23 kwietnia 1990 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa ciechanowskiego. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr 24/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie Krośnicko-Kosmowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Krośnicko-Kosmowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie Wzniesienia Mławskiego. Krajobraz obszaru charakteryzuje się obecnością wyrazistych form (wzgórz) kemowych i morenowych, których wysokość dochodzi do 200 m n.p.m.

⁴⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Rysunek 18. Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Opinogóra Górna

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 15.10.2025 r.)

Pomnik przyrody

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 ze zm.) pomnikami przyrody są „pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.

Na podstawie danych pozyskanych od Urzędu Gminy w Opinogórze Górnej wynika, że na terenie gminy znajdują się 3 pomniki przyrody.

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia. Przez teren gminy nie przebiega żaden korytarz ekologiczny⁴⁶.

W celu skutecznej ochrony środowiska naturalnego w gminie Opinogóra Górna, ważne jest zwiększanie świadomości mieszkańców na temat przyrody i konieczności jej ochrony. Organizacja działań edukacyjnych i promocyjnych może przyczynić się do zaangażowania społeczności lokalnej. Istniejące formy ochrony przyrody, stanowią ważny instrument ochrony przyrody. Należy przestrzegać obowiązujących przepisów i dążyć do ich wzmocnienia tam, gdzie to konieczne. Istotne jest zachowanie i rozwijanie zadrzewień oraz obszarów leśnych w celu zapewnienia zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrody.

5.1.9.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze.

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— występowanie form ochrony przyrody na terenie gminy.	— podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska, — brak korytarzy ekologicznych występujących na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— programy i akcje edukacyjno-informacyjne o potrzebie ochrony przyrody, — prowadzenie nasadzeń drzew, zabiegów pielęgnacyjnych w lasach, — zalesianie, — renowacje i utrzymanie terenów zielonych, — zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych.	— postępująca urbanizacja, — zmiany klimatyczne powodujące przekształcenia w ekosystemach, — ekspansja gatunków obcych, — wzrastające zagrożenie pożarowe lasów.

Źródło: Opracowanie własne

⁴⁶ <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 15.10.2025 r.)

5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23).

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady o dużym ryzyku.

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na obszarze gminy Opinogóra Górna nie funkcjonują takie zakłady.

Zagrożenie dla mieszkańców i środowiska naturalnego Gminy stanowić może także transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Występowanie w granicach administracyjnych Gminy ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał jej rozwoju, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na obszarze gminy skupiony jest na drodze krajowej nr 60 oraz drodze wojewódzkiej nr 617.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej) oraz awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne).

Na terenie gminy Opinogóra Górna w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

5.1.10.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów przemysłowych o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, — brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie gminy.	— transport drogowy ładunków niebezpiecznych (ryzyko awarii podczas transportu substancji niebezpiecznych).
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — doposażenie służb odpowiadających za bezpieczeństwo na terenie gminy, — rozwój systemów powiadamiania o zagrożeniach.	— zdarzenia losowe w zakładach pracy, — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości wystąpienia poważnej awarii.

Źródło: Opracowanie własne

5.2 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp., które powodują duże szkody i ograniczenia w środowisku. Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego istotne jest przygotowanie Gminy i jej infrastruktury na zmiany klimatu.

Prowadzenie działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zachodzących zmian klimatu przez samorządy lokalne zależy od działań podejmowanych w skali międzynarodowej, które następnie wytyczają kierunki zmian w zakresie prawa krajowego oraz miejscowego. Gmina może również inicjować i wprowadzać własne rozwiązania.

Gminy posiadają uprawnienia do kształtowania i tworzenia polityki ekologicznej za pomocą obowiązujących przepisów. Podstawą podejmowania działań proekologicznych w gminach są przepisy m.in.:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z przepisów prawa, gminy mogą wprowadzać dodatkowe inicjatywy. Wśród przykładowych działań mających pozytywny wpływ na środowisko można wskazać:

- angażowanie mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na terenie gminy – organizacja warsztatów oraz konkursów o tematyce proekologicznej,
- wyodrębnienie w budżecie gminy środków finansowych na realizację projektów klimatyczno-środowiskowych,
- prowadzenie mobilnych punktów odbioru odpadów, np. elektroodpadów,
- prowadzenie bezpłatnych punktów doradztwa energetycznego,
- wykorzystywanie energii odnawialnej do zasilania infrastruktury gminnej,
- ograniczanie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków gminnych, modernizację lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła,
- zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzanie zielonej infrastruktury w mieście (np. zielone dachy, ogrody deszczowe),
- stworzenie systemu ostrzegania i informowania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu.

W celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego i przeciwdziałania suszy należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Istotna jest także systematyczna konserwacja rowów melioracyjnych oraz działania z zakresu małej retencji obejmujące np. budowę niewielkich zbiorników, oczek wodnych i stawów, ale również zadrzewianie.

Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację oraz adaptację do zmian klimatu i ograniczenie negatywnych skutków tych zmian.

5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska, oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określone w art. 86 Konstytucji RP.

W szkołach na terenie gminy Opinogóra Górna, przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, przekazywane są informacje z zakresu ochrony środowiska, zbiórki i utylizacja odpadów, czy zajęcia plenerowe. Ponadto, na stronach internetowych zamieszczane są informacje w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- kontynuacja konkursów i organizowanie warsztatów edukacyjnych w szkołach w celu zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców,
- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- tworzenie ścieżek edukacyjnych na terenie Gminy i organizowanie zajęć plenerowych dla dzieci i młodzieży w celu ochrony zasobów przyrodniczych,
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, odnawialnych źródeł energii oraz walki ze smogiem podczas imprez plenerowych,

— promowanie transportu zbiorowego i rowerowego.

5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska to pojęcie, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, które nie jest klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.). Rozumiane jest jako zdarzenie, np. emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, których dostanie się do środowiska, prowadzi do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię, należy traktować zdarzenia takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2025 poz. 188), która definiuje nadzwyczajne zagrożenie jako zdarzenie inne niż pożar i klęska żywiołowa, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub usunięcie skutków, którego nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego i kolejowego substancji niebezpiecznych przez teren gminy, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie gminy potencjalne zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia

powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi.

Konieczne jest rozwijanie systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacja urządzeń infrastruktury energetycznej, modernizacja i budowa infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

5.2.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024 poz. 425) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie mazowieckim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie mazowieckim.

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy Opinogóra Górna, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo-finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Opinogóra Górna. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji planowanej do utworzenia infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 32. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033⁴⁷

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba wymienionych systemów [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń	Wymiana/modernizacja systemów grzewczych	Mieszkańcy Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zmodernizowanego oświetlenia ulicznego [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości	Zwiększenie efektywności energetycznej	Modernizacja/rozbudowa/konsolidacja oświetlenia ulicznego	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości		Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Opinogóra Górna, jednostki podległe	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zamontowanych instalacji OZE [szt.]	0	Wzrost wartości		Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych;

⁴⁷ Wartość bazowa zadań wynosi „0”, ponieważ zadania się jeszcze nie rozpoczęły, natomiast niektóre z wartości docelowych zostały określone w sposób opisowy, ponieważ w momencie sporządzania dokumentu nie ma dokładnej możliwości określenia wartości wskaźnika

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej						Opóźnienia w realizacji projektu
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Długość przebudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości	Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Przebudowa dróg	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
GOSPODAROWANIE WODAMI	OSIĄGNIĘCIE LUB UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD	Liczba dokumentów planistycznych w których uwzględniono mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Uwzględnianie w planach miejscowych i decyzjach map ryzyka powodziowego map zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Opinogóra Górna	Opóźnienia w realizacji projektu
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej [km] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa kanalizacji sanitarnej	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość wybudowanej/rozbudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej [km] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości		Budowa/rozbudowa/modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości		Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych	Gmina Opinogóra Górna	Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości		Modernizacja stacji uzdatniania wody	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości		Modernizacja oczyszczalni ścieków	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu	0	Co najmniej: 55% - za rok 2025;	Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych;

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
POWSTAWIANIU ODPADÓW		odpadów komunalnych [%] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej		56% - za rok 2026; 57% - za rok 2027; 58% - za rok 2028; 59% - za rok 2029; 60% - za rok 2030; 61% - za rok 2031; 62% - za rok 2032;				Opóźnienia w realizacji projektu
		Masa wyrobów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia na terenie gminy [kg] Źródło: Baza azbestowa	4 732 360	< 4 732 360	Likwidacja azbestu	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk [szt.] Źródło: GUS	0	Wzrost wartości	Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i wdrażanie działań zapobiegających ich powstawaniu	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyposażonych PSZOK Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości	Zwiększenie efektywności segregacji odpadów	Budowa/przebudowa/wyposażenie PSZOK	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Działania edukacyjne - Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami	Gmina Opinogóra Górna	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE I OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba nasadzeń [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości	Zwiększenie bioróżnorodności	Nasadzenia roślinności	Gmina Opinogóra Górna	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba wyposażonych jednostek OSP [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Opinogórze Górnej	0	Wzrost wartości	Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa	Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Opinogóra Górna, jednostki podległe	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem

Szacunkowe koszty realizacji zadań własnych Gminy Opinogóra Górna w każdym roku trwania Programu wraz ze źródłami ich finansowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 33. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Razem	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Wymiana/modernizacja systemów grzewczych	Mieszkańcy Gmina Opinogóra Górna	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	400 000,00	Środki własne mieszkańców, Budżet Gminy, WFOŚiGW Program „Czyste Powietrze” Program „STOP_SMOG”
	Modernizacja/rozbudowa/konserwacja oświetlenia ulicznego	Gmina Opinogóra Górna	114 000,00	114 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	828 000,00	Budżet Gminy, WFOŚiGW Budżet województwa
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Opinogóra Górna, jednostki podległe	Brak danych									Budżet Gminy, WFOŚiGW Budżet województwa
	Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii	Gmina Opinogóra Górna	Brak danych									Budżet Gminy, WFOŚiGW Budżet województwa

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Razem	
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Przebudowa dróg	Gmina Opinogóra Górna	2 500 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	17 500 000,00	Budżet Gminy, Budżet województwa Budżet państwa
GOSPODAROWNIE WODAMI	Uwzględnianie w planach miejscowych i decyzjach map ryzyka powodziowego map zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Opinogóra Górna	Brak danych									Budżet Gminy
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Budowa kanalizacji sanitarnej	Gmina Opinogóra Górna	Brak danych									Budżet Gminy WFOŚiGW Budżet państwa
	Budowa/rozbudowa/modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Opinogóra Górna	Brak danych									Budżet Gminy
	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych	Gmina Opinogóra Górna	Według planu kontroli									Budżet Gminy
	Modernizacja stacji uzdatniania wody	Gmina Opinogóra Górna	Brak danych									Budżet Gminy
	Modernizacja oczyszczalni ścieków	Gmina Opinogóra Górna	Brak danych									Budżet Gminy WFOŚiGW Budżet państwa
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Opinogóra Górna	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	18 500 000,00	Budżet Gminy

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Razem	
	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Opinogóra Górna	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	480 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW
	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i wdrażanie działań zapobiegających ich powstawaniu	Gmina Opinogóra Górna	Brak danych									Budżet Gminy
	Budowa/przebudowa/wyposażenie PSZOK	Gmina Opinogóra Górna	Brak danych									Budżet Gminy, Budżet województwa
	Działania edukacyjne -Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami	Gmina Opinogóra Górna	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	60 000,00	Budżet Gminy, Budżet województwa
ZASOBY PRZYRODNICZE	Nasadzenia roślinności	Gmina Opinogóra Górna	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	120 000,00	Budżet Gminy
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Opinogóra Górna, jednostki podległe	1 500 000,00	200 000,00	200 000,00	250 000,00	250 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	3 300 000,00	Budżet Gminy, dotacje celowe jednostek nadrzędnych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoringu natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ

Źródło: Opracowanie własne

6.3 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033 będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji Wójta należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych Gminy (w ramach budżetu Gminy Opinogóra Górna), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich, czy norweskich. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Gminy w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów. Źródła finansowania poszczególnych zadań zostały wskazane w rozdziale 6.2. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów, czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również planowanych inwestycji. Planowane działania edukacyjne zostały opisane w rozdziale 6.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska.

Do kolejnych instrumentów – strukturalnych zalicza się strategie i programy realizowane na szczeblu gminnym, w ramach których określone są kierunki działań z zakresu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

7. System realizacji programu ochrony środowiska

7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Dla każdego z zaplanowanych zadań określono podmiot odpowiedzialny za jego realizację. Poza działaniami bezpośrednio realizowanymi przez Gminę Opinogóra Górna, uwzględniono zadania jej jednostek organizacyjnych. W Programie określone zostały również zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne.

Z punktu widzenia realizacji poszczególnych zadań we wdrażaniu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033 udział będą brały:

- podmioty odpowiedzialne za realizację planowanych w ramach Programu zadań (Gmina Opinogóra Górna, mieszkańcy i jednostki podległe),
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań monitorowanych (GIOŚ, WIOŚ, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, RDOŚ i Powiatowa Państwowa Straż Pożarna).

Ponadto do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie wdrażania Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media (w zakresie informowania i promocji działań prośrodowiskowych),
- szkoły (w zakresie edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe (współudział w realizacji zadań i kształtowania postaw ekologicznych).

Bezpośrednio organem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu jest Wójt Gminy Opinogóra Górna.

7.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033” powinien zostać przygotowany z lat 2026-2027 następny z lat 2028-2029, itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzanie co dwa lata raportu oceniającego postęp wdrażania tegoż programu, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji programu.

Po sporządzeniu raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033, Wójt Gminy Opinogóra Górna przedstawi efekty podjętych działań Radzie Gminy Opinogóra Górna, a następnie przekaze do wiadomości raport Zarządowi Powiatu Ciechanowskiego.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które powinny zostać zweryfikowane w trakcie oceny stopnia realizacji zaplanowanych zadań.

Tabela 35. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitorowania celu
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Przekroczenie stężeń z substancji zanieczyszczających powietrze
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Wyniki przeprowadzonych badań hałasu
GOSPODAROWANIE WODAMI	OŚIĄGNIĘCIE LUB UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD	Stan badanych JCWP i JCWPd
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ	Stopień gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitorowania celu
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE I OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	Wzrost liczby przeprowadzonych konkursów ekologicznych
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033 z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 36. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia: — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko: — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód; — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego; — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw. SPA2020 w dniu 29.10.2013 r.	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: — Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich: — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu; Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczenia ich wpływu.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990; Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii; Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska: — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym; Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji; Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska; — Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.	Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r.)	Cel: dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną; Cel: konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15, Cel: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego, Cel: zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii, Cel: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych, Cel: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, Cel: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel: ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, Cel: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce, Cel: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych; Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej; Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii; Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej.
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym: Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska; — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne: Kierunek interwencji 1.2. – rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z	Komunikat Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie	Cele szczegółowe:	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Środowiska	— Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia; — Dążenie do osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	— Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028	W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, przyjęto następujące cele: 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym zakresie ZPO żywności, 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych: a) 55% dla roku 2025, b) 60% dla roku 2030, c) 65% dla roku 2035, 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów: a) do 30% w roku 2025, b) do 20% w roku 2030, c) do 10% w roku 2035, 5) zwiększenie recyklingu organicznego przez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”, 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia,	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów, 9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu, 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., 11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r	Cele: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii;	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów,

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych; — zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	— Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele: — niepogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Priorytetem IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły jest stworzenie w ekosystemach wodnych i od wód zależnych warunków, określonych w RDW, sprzyjających osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych JCW oraz dla obszarów chronionych. Zestaw działań IIaPGW zawiera również działania zmierzające do utrzymania dobrego stanu w tych JCW, które stan ten osiągnęły.	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	Cele: — zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, — obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego, — poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy	Cele szczegółowe: — skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, — zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy, — edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, — formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.
Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze	Uchwała nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.	Celem głównym dokumentu jest: Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważone przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		W Strategii wyznaczono następujące obszary działań i cele rozwojowe: — Dostępność: – Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego. — Środowisko i energetyka: – Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody.	— Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego	Uchwała nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r.	Dokument określa cele i kierunki rozwoju regionu, wskazuje szczegółowe zasady organizacji przestrzennej województwa oraz formułuje kierunki polityki przestrzennej. Stanowi element systemu planowania przestrzennego i pełni w nim funkcję koordynacyjną między planowaniem krajowym, a planowaniem lokalnym. W Planie zagospodarowania przestrzennego określone zostały działania w zakresie kształtowania systemu ochrony przyrody oraz	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		infrastruktury energetycznej na obszarze województwa mazowieckiego.	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Program ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego do 2030 roku	Uchwała nr 2/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 17 stycznia 2023 r.	Określone w dokumencie cele i zadania odpowiadają na wynikające z przeprowadzonych analiz i ocen najważniejsze problemy oraz mają zapobiegać głównym zagrożeniom w poszczególnych obszarach tematycznych. Zaplanowano łącznie 14 celów dotyczących realizacji działań w zakresie ochrony środowiska w podziale na następujące obszary interwencji: — Ochrona klimatu i jakości powietrza:	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		– Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu, – Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu. — Zagrożenia hałasem: – Ochrona przed hałasem. — Pola elektromagnetyczne: – Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym. — Gospodarowanie wodami: – Zmniejszenie antropopresji i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, – Zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej i łagodzenie skutków suszy. — Gospodarka wodno-ściekowa: – Poprawa gospodarki wodno-ściekowej. — Zasoby geologiczne: – Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi. — Gleby: – Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu. — Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów: – Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa mazowieckiego. — Zasoby przyrodnicze:	— Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		– Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej, – Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, – Zwiększenie lesistości. — Zagrożenia poważnymi awariami: – Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.	
Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa mazowieckiego	Uchwała nr 49/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 16 lipca 2024 r.	Głównym celem Programu jest wskazanie kierunków i zakresu działań, których realizacja spowoduje dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, na terenach, na których stwierdzono przekroczenia.	Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Program ochrony powietrza dla strefy w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu	Uchwała nr 204/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 listopada 2023 r.	Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programów Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej.
Plan gospodarki odpadami województwa mazowieckiego 2030	Uchwała nr 9/25 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 lutego 2025 r.	Plany gospodarki odpadami wspierają działania zmierzające do osiągnięcia celów i wymagań wynikających z prawa Unii Europejskiej, w szczególności z dyrektywy 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, dyrektywy Rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla województwa ...	Uchwała nr 9/25 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 lutego 2025 r. Program stanowi załącznik nr 3 do Planu gospodarki odpadami województwa mazowieckiego 2030	Celem nadrzędnym programu jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców województwa spowodowanych azbestem oraz likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Strategia rozwoju powiatu ciechanowskiego do roku 2030	Uchwała Nr VI/69/508/2024 Rady Powiatu Ciechanowskiego z dnia 25 marca 2024 roku	Cele strategiczne: — poprawa jakości życia i pracy mieszkańców powiatu; — zwiększenie konkurencyjności powiatu na Mazowszu, w kraju oraz w układzie europejskim; — dążenie do spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej powiatu; — ugruntowanie pozycji Ciechanowa jako ośrodka subregionalnego na Mazowszu	Cel. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Program ochrony środowiska dla powiatu ciechanowskiego do roku 2030	Uchwała Nr VI/68/496/2024 Rady Powiatu Ciechanowskiego z dnia 29 stycznia 2024 roku	Cel: Poprawa jakości powietrza: Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Cel: Poprawa klimatu akustycznego poprzez zachowanie obowiązujących poziomów: Kierunek interwencji: Minimalizacja negatywnych skutków oddziaływania ruchu drogowego. Cel: Pola elektromagnetyczne: Kierunek interwencji: Edukacja. Cel: Zasoby przyrodnicze: Kierunek interwencji: Edukacja społeczeństwa. Cel Zagrożenia poważnymi awariami: Kierunek interwencji: Poprawa bezpieczeństwa na terenie powiatu poprzez walkę z konkretnymi rodzajami zagrożeń.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia Rozwoju Gminy Opinogóra Górna do roku 2030	Uchwała nr LI/346/2023 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 26 maja 2023 r.	Cele strategiczne Gminy Opinogóra Górna to: 1. Poprawa warunków życia i pracy mieszkańców gminy; 2. Dążenie do spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy oraz do jej zrównoważonego rozwoju; 3. Tworzenie warunków do osiągnięcia wysokiej pozycji konkurencyjnej gminy na Mazowszu; 4. Ugruntowanie na Mazowszu wysokiej pozycji Opinogórskiego obszaru żywicielskiego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2016-2031	Uchwała nr LX/404/2024 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 26 marca 2024 r.	Opracowanie Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego Gminy Opinogóra Górna oraz wskazanie zmiany zapotrzebowania na energię, między innymi poprzez realizację przedsięwzięć racjonalizujących zużycie poszczególnych nośników energii przez odbiorców.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej.
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2009-2032	Uchwała nr XXVII/134/09 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 6 kwietnia 2009 r., zmieniony uchwałą nr X/61/2025 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 27 lutego 2025 r.	Celem Programu jest oczyszczenie terenu Gminy Opinogóra Górna z azbestu, przez zastosowanie harmonogramu stopniowego usuwania wyrobów zawierających azbest. Działania te pozwolą na eliminację negatywnego oddziaływania azbestu na zdrowie jej mieszkańców oraz na stan środowiska na terenie gminy.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Opinogóra Górna	Uchwała nr XX/99/08 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 18 lipca 2008 r., zmieniona Uchwałą nr V/27/2015 Rady Gminy Opinogóra Górna z dnia 31 marca 2015 r.	Cel Studium – określenie polityki przestrzennej gminy, kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, które mają doprowadzić do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru przy jednoczesnym zachowaniu zasobów środowiska naturalnego dla przyszłych pokoleń	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności segregacji odpadów, — Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Zwiększenie bioróżnorodności. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Zadania inwestycyjne zaplanowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 w latach 2022-2023.....	16
Tabela 2. Liczba ludności na terenie gminy Opinogóra Górna w latach 2020-2024	21
Tabela 3. Położenie Gminy Opinogóra Górna wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	21
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	31
Tabela 5. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	31
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	38
Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$	40
Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby	41
Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem	42
Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem	43
Tabela 11. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach drogi krajowej przebiegającej przez teren gminy Opinogóra Górna	44
Tabela 12. Średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi wojewódzkiej przebiegającej przez teren gminy Opinogóra Górna	44
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	45
Tabela 14. Dane z pomiarów PEM wykonanych w 2022 r. na terenie gminy Opinogóra Górna	49
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	49
Tabela 16. Ocena stanu wód JCWP na terenie gminy Opinogóra Górna za lata 2019-2024	52
Tabela 17. Charakterystyka GZWP zlokalizowanych w obrębie gminy Opinogóra Górna	55
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	63
Tabela 19. Sieć wodociągowa na terenie gminy Opinogóra Górna w latach 2020-2024	64
Tabela 20. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Opinogóra Górna w latach 2020-2024	65
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	66
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	68
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby	71
Tabela 24. Rodzaj i ilość odpadów komunalnych wytworzonych w latach 2022-2024 na terenie Gminy Opinogóra Górna [Mg]	72
Tabela 25. Rodzaj i ilość zebranych odpadów na terenie PSZOK w latach 2022-2024 z terenu gminy Opinogóra Górna [Mg]	73
Tabela 26. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych przez Gminę Opinogóra Górna w latach 2022-2024	74

Tabela 27. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	75
Tabela 28. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Opinogóra Górna.....	76
Tabela 29. Pomniki przyrody na terenie gminy Opinogóra Górna.....	80
Tabela 30. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	81
Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	83
Tabela 32. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Opinogóra Górna na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033	89
Tabela 33. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.....	94
Tabela 34. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.....	97
Tabela 35. Propozycje wskaźników monitorowania celów	100
Tabela 36. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	102
Rysunek 1. Położenie gminy Opinogóra Górna na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu ciechanowskiego.....	20
Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Opinogóra Górna	21
Rysunek 3. Drogi na terenie gminy Opinogóra Górna.....	22
Rysunek 4. Dzielnice klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn	26
Rysunek 5. Położenie Gminy Opinogóra Górna na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem morza	35
Rysunek 6. Położenie Gminy Opinogóra Górna na mapie usłonecznienia na terenie Polski	36
Rysunek 7. Położenie Gminy Opinogóra Górna na mapie temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.	37
Rysunek 8. Lokalizacja stacji bazowych oraz wyników pomiarów PEM na terenie gminy Opinogóra Górna.....	48
Rysunek 9. JCWPd na terenie gminy Opinogóra Górna	54
Rysunek 10. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie gminy Opinogóra Górna	56
Rysunek 11. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy Opinogóra Górna....	58
Rysunek 12. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy Opinogóra Górna.....	59
Rysunek 13. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną na terenie gminy Opinogóra Górna	60
Rysunek 14. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Opinogóra Górna	61
Rysunek 15. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy Opinogóra Górna.....	62
Rysunek 16. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy Opinogóra Górna ..	67
Rysunek 17. Mapa obszarów leśnych w Gminie Opinogóra Górna.....	77
Rysunek 18. Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Opinogóra Górna	79
Rysunek 19. Pomniki przyrody na terenie gminy Opinogóra Górna	80